

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ Навчально-науковий інститут економіки і управління _____

Кафедра _____ економіки і права _____

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

(підпис) Шеремет О. О.
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис) Заїнчковський А. О.
(прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка» _____
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка підприємства» _____

на тему: _____ «Економічне обґрунтування заходів щодо оновлення основних засобів підприємства».

Виконав здобувач 4 курсу групи ЕП 4-1

Чумак Марина Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник

Левченко Юлія Григорівна
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент

Відоменко О. І.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ – 2020 р.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 051 «Економіка», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» Національний університет харчових технологій, Київ, 2020.

Кваліфікаційна робота присвячена вирішенню проблем наукових і прикладних завдань обґрунтування заходів щодо оновлення основних засобів підприємства.

У першому розділі досліджено теоретичні основи оновлення основних засобів підприємства. При дослідженні зазначеного питання нами було досліджено економічну сутність та зміст основних засобів підприємства, розглянуто знос і амортизацію основних виробничих засобів, систематизовано показники оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства

У другому розділі проаналізовано господарську діяльність та ефективність використання основних засобів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» зокрема, аналіз наявності та стану основних засобів підприємства, аналіз оборотних коштів підприємства, аналіз трудових ресурсів підприємства, проведено оцінку фінансового стану підприємства.

У третьому розділі запропоновано реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Обґрунтована економічна доцільність реконструкції, вплив заходу на основні показники діяльності підприємства та ефективності використання основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, знос, амортизація, оновлення, оборотні активи, трудові ресурси, ефективність, економічні ресурси, витрати, прибуток, рентабельність.

ANNOTATION

Qualification work for the educational degree "Bachelor" in the specialty 051 "Economics", educational and professional program "Business Economics" National University of Food Technology, Kyiv, 2020.

Qualification work is devoted to solving problems of scientific and applied problems of substantiation of measures to update the fixed assets of the enterprise.

In the first section the theoretical bases of updating of fixed assets of the enterprise are investigated. In studying this issue, we studied the economic essence and content of fixed assets of the enterprise, considered the depreciation and amortization of fixed assets, systematized indicators for assessing the effectiveness of renewal and use of fixed assets of the enterprise

The second section analyzes the economic activity and efficiency of fixed assets of PJSC "Nizhyn Fat Factory" in particular, analysis of the availability and condition of fixed assets of the enterprise, analysis of working capital of the enterprise, analysis of labor resources of the enterprise, the financial condition of the enterprise.

The third section proposes the reconstruction of the husk granulation site by installing a line. The economic expediency of the reconstruction, the impact of the measure on the main indicators of the enterprise and the efficiency of fixed assets are substantiated.

Key words: fixed assets, depreciation, depreciation, renewal, current assets, labor resources, efficiency, economic resources, costs, profit, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Економічна сутність та зміст основних засобів підприємства.....	5
1.2. Знос і амортизація основних виробничих засобів підприємства	10
1.3. Показники оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»	21
2.1. Загальна характеристика функціонування підприємства	21
2.2. Аналіз господарської діяльності підприємства	25
2.3. Оцінка показників фінансового стану підприємства	47
2.4. Оцінка оновлення та ефективності використання основних засобів підприємства.....	55
Висновки до розділу 2	61
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»	63
3.1. Напрями оновлення основних засобів підприємства.....	63
3.2. Економічне обґрунтування доцільності реконструкції ділянки грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії	69
3.3. Вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності та показники ефективності використання основних засобів підприємства	79
Висновки до розділу 3	80
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	90
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На кожному підприємстві основні засоби являються основним елементом матеріально-технічної бази, відіграють важливу роль і мають використовуватися доцільно й оперативно. Ефективність використання основних засобів підвладна організації своєчасного одержання достовірної і деталізованої обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення обліку як однієї з найважливіших функцій управління. В умовах ринкової економіки значення основних засобів у процесі виробництва, особливості їх відтворення визначають особливі вимоги до інформації про наявність, стан, рух і використання основних засобів. Існує низка проблем, що знижують ефективність використання основних засобів та негативно впливають на процес управління виробництвом. Україна володіє чималим економічним потенціалом, ефективність її господарства залежить від того, як використовується цей потенціал, особливо основні виробничі засоби. Вздовж тривалого періоду основні засоби надходять на підприємство і передаються в експлуатацію; зношуються в результаті експлуатації; піддаються ремонту, за допомогою якого відновлюються їх фізичні якості; переміщуються всередині підприємства; вибувають з підприємства внаслідок недоцільності подальшого застосування. Ефективність всього виробництва та розмір цільового прибутку залежить від правильності використання основних засобів.

Розробкою теоретичних основ, експлуатацію основних засобів та управління ними займалися багато вчених-економістів, серед яких слід відзначити: Яшан Ю.В., Деєва Н.М., Черниш С.С., Бобко Н.А., Бондар Н.М., Гуляєва Н.М., Подольська В.О., Сьомко О.В., Кругляк Б.С., Омельченко Л.І. Грабовецький Б. Є., та ін. Результати теоретичних і практичних розробок зібрані ними впродовж багатьох років мають велике значення для розвитку та удосконалення вітчизняної теорії обліку основних засобів підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та аналіз теоретичних основ використання основних засобів та їх оновлення, розробка заходів та удосконалення стану основних засобів підприємства на основі їх дослідження.

Для досягнення поставленої мети визначено й вирішено наступні **завдання:**

– визначити сутність та зміст основних засобів, дослідити знос та амортизацію основних виробничих засобів підприємства;

– розглянути показники оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства;

– надати загальну характеристику функціонування діяльності ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат», проаналізувати господарську діяльність підприємства;

– проаналізувати фінансовий стан підприємства;

– провести оцінку оновлення та ефективності використання основних засобів підприємства;

– запропонувати шляхи та напрями оновлення основних засобів, обґрунтувати доцільність заходу та вплив на основні показники діяльності та показники ефективності використання основних засобів.

Об'єктом дослідження є ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань щодо процес оновлення та ефективності використання основних засобів підприємства.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження процесів і явищ. Із загальнонаукових методів застосовано: абстрактно-теоретичний, діалектичний, індукції та дедукції, аналізу й синтезу.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Основний зміст роботи викладено на 85 сторінках. Робота містить 41 таблицю, 11 рисунків та додатки. Список використаних джерел нараховує 35 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та зміст основних засобів підприємства

Ефективність діяльності підприємства залежить від наявності необхідних засобів та матеріальних умов. За допомогою цих засобів впливає на предмет праці з метою перетворення вхідних матеріальних ресурсів у готову продукцію.

Як економічна категорія «основні засоби» - це засоби праці, які мають вартість і виконують певну функцію на підприємстві довготривалий час у своїй незмінній споживній формі, а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції та платні послуги частинами в міру спрацювання.

У наукових дослідженнях зарубіжних та вітчизняних вчених існує безліч точок зору до трактування поняття «основні засоби», систематизацію поглядів вчених щодо сутності поняття «основні засоби» наведено в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Трактування сутності поняття «основні засоби» в економічній літературі

Автор, джерело	Визначення
Й.С. Завадський [1]	Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється
С.М. Гречко [2]	Основний засіб – необоротний актив, що призначений для господарської діяльності, тобто планується використовувати в господарській діяльності
Н.А. Литнєва, Л.І. Малявкіна, Т.В. Федорова [3]	Основні засоби – це частина майна, яка виступає у ролі коштів праці при виробництві продукції, виконанні робіт чи наданні послуг або для управління організацією на протязі періоду, що перевищує 12 місяців, або звичайного операційного циклу, якщо він перевищує 12 місяців
Л.К. Сук, П.Л. Сук [4]	Основні засоби підприємства, установи – це сукупність матеріально-речових цінностей, що діють у натуральній формі протягом тривалого часу як у сфері матеріального виробництва, так і у невиробничій сфері

Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Льїна, В.І. Кисла [5]	Основні засоби – це засоби праці, які використовуються (експлуатуються) впродовж тривалого часу, при цьому зберігаючи свою первісну фізичну форму, і переносять свою вартість на вироблений продукт частинами, протягом декількох виробничих циклів унаслідок фізичного та морального зносу
А.М. Коваленко [6]	Основні засоби – це матеріальні активи з очікуваним терміном корисного використання більш ніж один рік (або на протязі операційного циклу, якщо він більше ніж рік), які підприємство утримує в цілях: використання під час виробництва або поставки товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам; виконання адміністративних та соціальних функцій
О.Г. Агрес [7]	Основні засоби – це засоби праці у формі матеріальних активів, які утримує підприємство з метою використання у виробничому процесі або здійсненні адміністративних чи соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання яких становить більше ніж один рік, не змінюючи при цьому своїх форм і розмірів, вартість яких є не меншою від законодавчо встановленого розміру та поступово переноситься в міру фізичного спрацювання та (або) морального старіння на вартість готової продукції проведенням амортизаційних відрахувань
О.В. Коваленко, І.В. Громова [8]	Основні фонди – це частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігають при цьому впродовж усього періоду натурально-речовинну форму і переносять свою вартість на продукцію частинами у міру зносу у вигляді амортизаційних відрахувань
Ю.В. Неміш [9]	Основні засоби – це вартісно виражені ресурси, які утримуються суб'єктом господарювання з метою використання в процесі виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення чи соціально-культурних функцій, очікуваний строк експлуатації яких становить не менше одного року, чи визначається межами операційного циклу понад один рік, вартість яких зменшується в процесі використання
Н.Д. Бабяк [10]	Основні засоби – це активи з терміном корисного використання більше одного року, які використовуються на підприємствах у декількох операційних циклах з метою отримання економічної вигоди, не втрачаючи при цьому матеріально-речової форми, та переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами у вигляді нарахованих амортизаційних відрахувань

Джерело: складено автором на основі джерел [1 - 10]

На основі наведених трактувань поняття «основні засоби» можна стверджувати, що більша кількість авторів акцентують увагу на таких ключових критеріях: матеріальність (наявність фізичної форми); призначення

(використовуються з метою залучення їх в процесі виробництва або використання їх не для виробничого призначення, таких як здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій); термін корисної експлуатації (більше року або операційного циклу, якщо він більше року).

Не менш важливим критерієм являється амортизація, а саме поступове перенесення вартості на продукцію, що виробляє підприємство. Аналізуючи всі вище наведенні визначення, можна зробити висновок, що основні засоби – це засоби праці (матеріальні активи), які більше одного року або декількох операційних циклів беруть участь у виробничих процесах, зберігають свою матеріальну форму і поступово переносять свою вартість на виготовлений продукт за допомогою амортизаційних відрахувань.

Розглянемо далі як сутність основних засобів розкривається у діючих нормативно-правових актах (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Підходи до трактування поняття “основні засоби”
згідно правового регулювання**

Нормативний документ	Визначення
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” [11]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) Об’єкт основних засобів – це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з’єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс - певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством

Податковий кодекс України (розділ III вступив в дію з 01.10.2013) [12]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 16 “Основні засоби” [13]	Основні засоби – матеріальні об’єкти, які: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду

Джерело: складено автором на основі джерел [11-13]

Після проведення порівняння можна зробити висновок, що поняття подібні, адже при написанні українських стандартів за основу було використано міжнародні стандарти. В П(С)БО 7 надане максимально точне визначення поняття «основні засоби».

Основні засоби групуються залежно від функціонального призначення, ролі у виробничому процесі, галузевої належності.

В залежності від функціонального призначення виділяють:

- виробничі основні засоби – це засоби, що безпосередньо беруть участь у виробництві продукції або сприяють її здійсненню. Вартість на продукцію переноситься частинами, поступово та у міру використання. До них відносяться будівлі, споруди, силові машини й устаткування, передавальні пристрої, транспортні засоби, робоча худоба та інші основні фонди, що діють у сфері матеріального виробництва.

За П(С)БО 7 основні виробничі засоби поділяються на такі групи:

Основні засоби:

1. Будинки, споруди, передавальні пристрої.
2. Машини та обладнання.
3. Транспортні засоби.

4. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).

5. Інші основні засоби.

Інші необоротні матеріальні активи:

1. Бібліотечні фонди.

2. Малоцінні необоротні матеріальні активи.

3. Тимчасові (Не титульні) споруди.

4. Інвентарна тара.

5. Інші необоротні матеріальні активи [11].

- невиробничі основні засоби – це засоби, які не приймають безпосередньо або побічної участі в виробничому процесі та використовуються для обслуговування потреб житлово-комунального господарства, культури, освіти, охорони здоров'я. Фінансуються за рахунок прибутку, що у розпорядженні підприємства. До таких засобів відносять будівлі, споруди, обладнання, машини, апарати та інші фонди, які використовуються у невиробничій сфері.

Залежно від участі у процесі виробництва, тобто від ступеня їх впливу на предмет праці, основні засоби поділяються на активну та пасивну частини.

До активної частини основних виробничих засобів належить комплекс машин і механізмів, що беруть безпосередню участь у виробничому процесі. До пасивної частини основних виробничих засобів належить решта видів засобів, що не беруть безпосередньої участі у виготовленні продукту, але необхідні для виробничого процесу [14].

Обладнання також поділяється на дві групи: основне та допоміжне обладнання. На основному обладнанні в процесі виробництва створюються матеріальні цінності – це верстати, механізми. Допоміжне обладнання призначене для здійснення операцій, що забезпечують процес виробництва, наприклад передавальні пристрої.

Класифікація основних засобів залежно від ознак зображена на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Класифікація основних засобів підприємства.

Джерело [14].

В різних галузях економіки структура основних засобів різниться, так як вона відображає технічну структуру, особливості технології, спеціалізації та організації виробництва в цих галузях.

1.2. Знос і амортизація основних виробничих засобів підприємства

У процесі виробничого використання, під впливом часу, сил природи основні засоби поступово зношуються, вони втрачають свої первинні фізичні якості, свою первісну та фізичну вартість.

Знос - це втрата об'єктом основних засобів фізичних якостей або техніко-економічних властивостей, а внаслідок цього - і вартості [15].

Розрізняють фізичний і моральний знос, а також знос під дією сил природи (рис. 1.2).

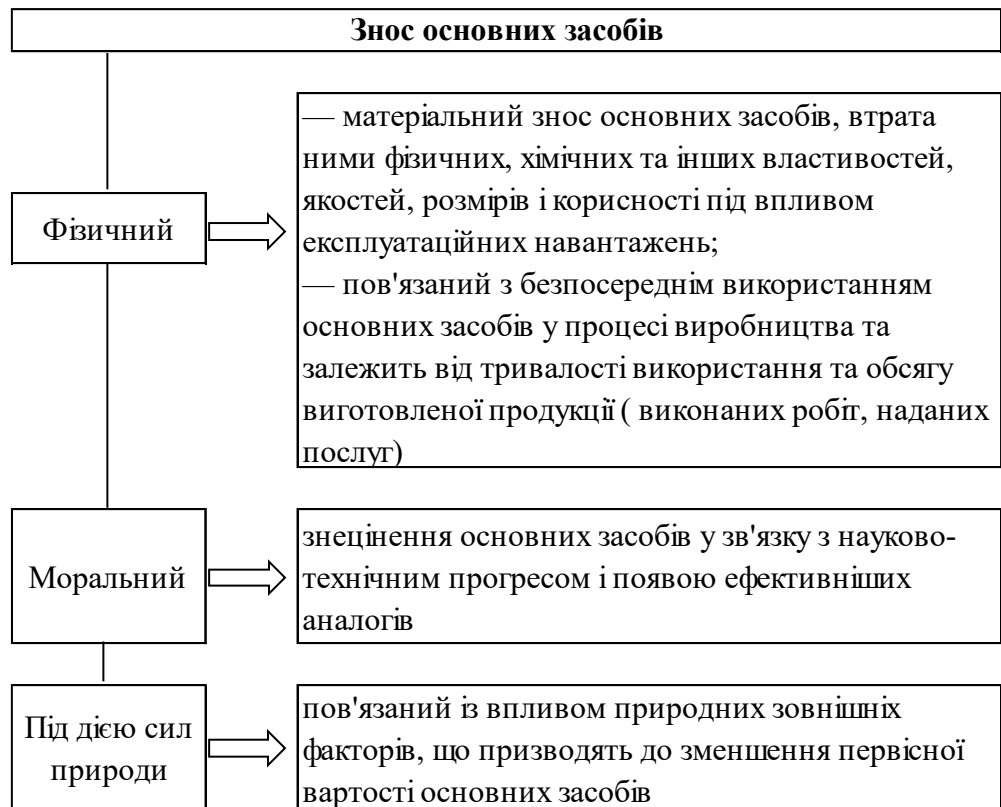

Рис. 1.2. Види зносу основних засобів підприємства.

Джерело: [16].

Фізичний знос основних засобів частково компенсується ремонтами. На практиці сума зносу основних засобів характеризується сумою нарахованої амортизації.

Амортизація – це економічний процес, що кількісно відображає втрату основними засобами своєї вартості, яка амортизується, та її систематичний розподіл (перенесення) на заново створений продукт (виконану роботу, надану послугу) протягом строку їх корисного використання. При цьому під вартістю, що амортизується, розуміють первісну або переоцінену вартість основного засобу за вирахуванням його ліквідаційної вартості [17].

Ліквідаційна вартість – це сума коштів або вартість інших активів, які підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) основних засобів після завершення терміну їх корисного використання, за вирахуванням витрат, пов'язаних з їх продажем [18].

З позиції Податкового кодексу України [19] амортизацією вважається звільнення від оподаткування частини прибутку на суму розрахованої

амортизації. Таким чином, підприємство «економить» на податку на прибуток, оскільки із зростанням суми амортизації зменшується прибуток підприємства. Таку економію, ще називають «податковим щитом підприємства».

Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимих строків їх амортизації наведені у п. 145.1 Податкового кодексу (таблиця 1.3).

Таблиця 1.3

**Мінімально допустимі строки амортизації основних засобів
та інших необоротних активів**

Групи	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
група 1 – земельні ділянки	–
група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
група 3 – будівлі,	20
– споруди,	15
– передавальні пристрої	10
група 4 – машини та обладнання	5
з них:	
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 2500 гривень	2
група 5 – транспортні засоби	5
група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4
група 7 – тварини	6
група 8 – багаторічні насадження	10
група 9 – інші основні засоби	12
група 10 – бібліотечні фонди	–
група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	–
група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
група 13 – природні ресурси	–
група 14 – інвентарна тара	6
група 15 – предмети прокату	5
група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Джерело: [11]

Строк корисного використання (експлуатації) об'єкта основних засобів переглядається в разі зміни очікуваних економічних вигод від його використання, але він не може бути меншим, ніж визначено в п. 145.1 Податкового кодексу.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів за винятком землі та незавершених капітальних інвестицій. Порядок нарахування амортизації основних засобів визначається П(С)БО 7 (рис. 1.3).

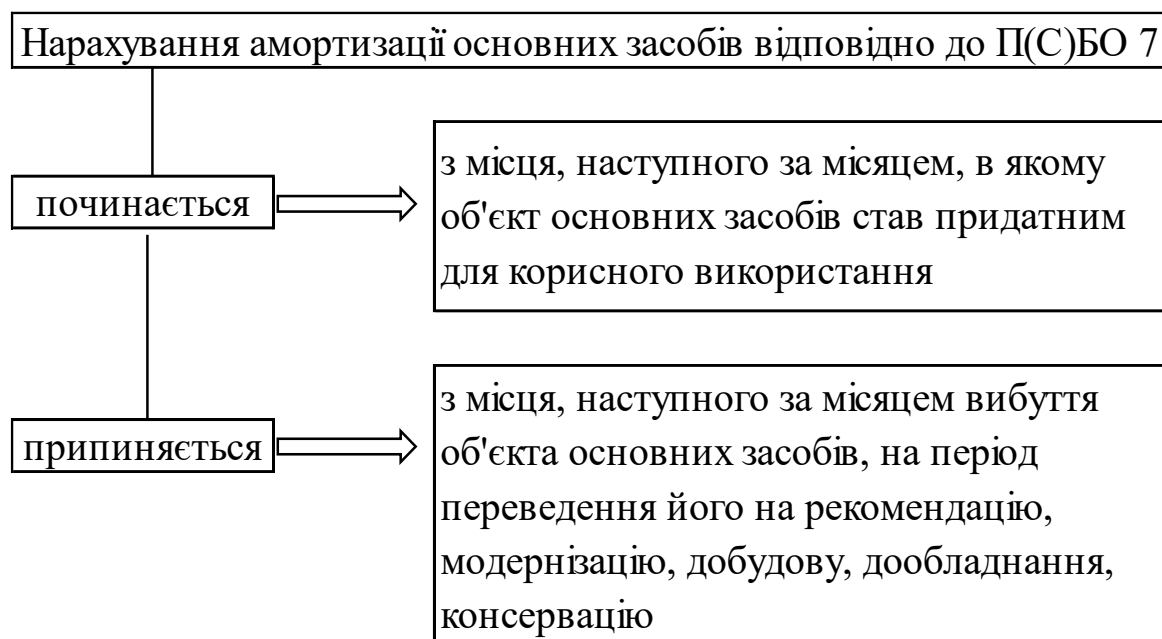

Рис. 1.3. Порядок нарахування амортизації основних засобів підприємства.

Джерело : [14]

Для цілей оподаткування амортизація нараховується на залишкову вартість основних засобів, а відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», економічна амортизація може нараховуватися із застосуванням 5 методів, наведемо характеристику методів у таблиці 1.4.

Характеристика методів нарахування амортизації

Назва методу	Порядок розрахунку амортизації	Переваги та недоліки методу	Особливості застосування методу
Методи, що базуються на часі використання основних засобів			
Прямолінійний	$B_A = \frac{(B_{\Pi} - B_{Л})}{N};$ $A = \frac{B_A}{N}$	<p>Переваги: простота розрахунку амортизації, можливість рівномірного розподілу амортизації в кожному звітному періоді, що зручно для зіставності собівартості продукції, яка випускається з доходами від її реалізації</p> <p>Недоліки: не враховується моральний знос основних засобів та фактор зростання витрат на ремонт у міру їх експлуатації</p>	Застосовують для нарахування амортизації основних засобів, знос яких не залежить від обсягу виробництва, адміністративних будівель, виробничих цехів тощо
Зменшення залишкової вартості	$A = B_3 * N_A;$ $N_A = 1 - \sqrt[n]{\frac{B_{Л}}{B_{\Pi}}}$	<p>Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта за допомогою нарахування амортизації нагромаджується значна сума коштів, необхідних для відновлення основних засобів. Накопичуються кошти для заміни основних засобів у випадку їх морального старіння та інфляції</p>	Застосовують тільки у випадку, якщо передбачається наявність ліквідаційної вартості
Прискореного зменшення залишкової вартості	$A = B_3 * N_A;$ $N_A = \frac{2}{N}$	<p>Недоліки: прискорена норма нарахування зносу визначається суб'єктивно в облікових цілях</p>	Застосовують, якщо продуктивність обладнання в перші роки експлуатації значно вища ніж у наступні роки

Кумулятивний	$A = V_A * K_A$	Недоліки: сума зносу часто не узгоджується ні з фактичним використанням основних засобів, ні з обсягом виробленої продукції	
Метод, що базується на кількості одиниць продукції, отриманих від використання об'єкта основних засобів			
Виробничий	$A = C_{пл} * Q_{ф.м};$ $C_{ВА} = \frac{V_A}{O_3}$	Переваги: простота та раціональність розрахунку Недоліки: неможливо або дуже складно визначити фактичний обсяг продукції, виробленої з використанням того чи іншого активу	Застосовують у випадку, коли інтенсивність використання об'єкта впливає на його експлуатаційні властивості та коли можна визначити фактичний обсяг виробництва
V_A – вартість, що амортизується, $V_{п}$ – первісна вартість, $V_{л}$ – ліквідаційна вартість, A – річна сума амортизації, H – строк корисної експлуатації, V_3 – залишкова вартість, H_A – норма амортизації, K – кумулятивний коефіцієнт, $C_{ВА}$ – виробнича ставка амортизації, $Q_{ф.м}$ – фактичний місячний обсяг продукції (послуг), O_3 – загальний обсяг продукції			

Джерело: [14]

Амортизація інших необоротних активів нараховується методом, який підприємство визначає самостійно, зазвичай це прямолінійний чи виробничий метод. Вона здійснюється протягом строку їх корисного використання (експлуатації), який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом, тобто зарахуванні на баланс.

1.3. Показники оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства

Основні засоби на підприємстві є одним з найважливіших факторів виробничої діяльності. Ефективність використання та стан основних засобів впливають на кінцеві результати діяльності підприємства. Раціональне їх використання сприяє покращенню всіх техніко-економічних показників, а також

збільшенню обсягів продукції, зниженню її собівартості та підвищенню якості. Тому оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів є важливою складовою для подальшого розвитку підприємства.

З метою оцінювання ефективності оновлення та використання основних засобів застосовують показники, які характеризують обсяг та темпи зростання основних засобів, співвідношення окремих груп до загальної вартості (структуру), причини зміни їх обсягів і структури.

Розглянемо показники стану та ефективності використання основних засобів на рис. 1.4.

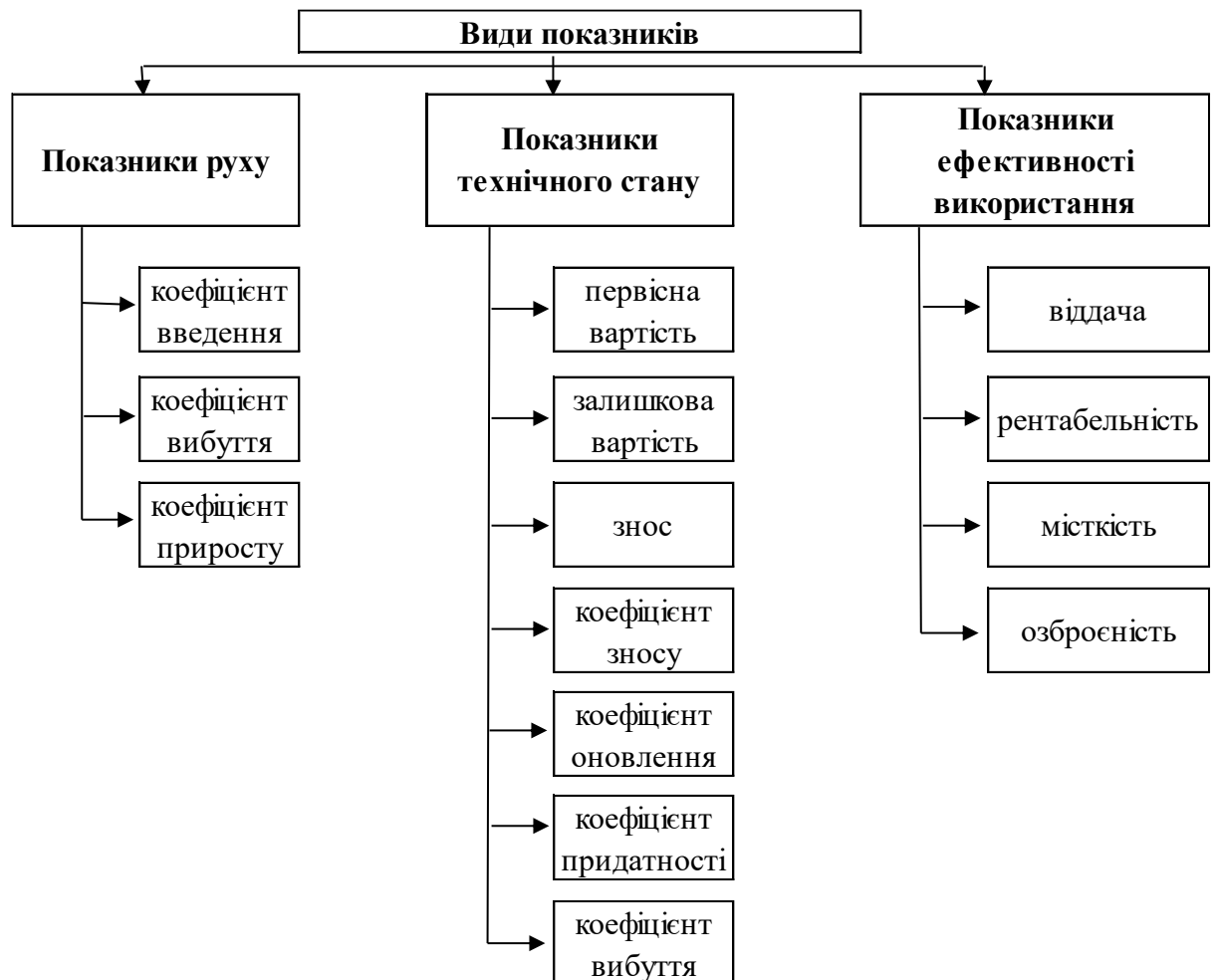

Рис. 1.4. Показники стану та ефективності використання основних засобів
Джерело складено автором на основі [20-22]

Незважаючи на різноманітність показників, які показують забезпеченість, стан та ефективність використання основних засобів, немає чіткої моделі,

додержуючись якої, можна було знайти проблему, пов'язану з основними засобами, розв'язати й уникнути її у майбутньому [20].

Оцінювання звичайно починається з вивчення обсягу основних засобів, їхньої динаміки і структури, з метою виявлення змін, які відбулися по основних засобах. При цьому особлива увага звертається на їх активну частину. Потім аналізують показники руху та технічного стану, перевіряється виконання плану впровадження нової техніки, уведення в дію нових об'єктів, ремонту основних засобів. Визначається частка прогресивного обладнання в загальній кількості і за кожною групою окремо, а також частка автоматизованого обладнання [21].

Для узагальнюючої характеристики ефективності використання основних засобів використовують такі показники: віддача, рентабельність, місткість та озброєність. Віддача основних засобів є загальним показником, що характеризує ефективність використання основних засобів.

Методологію розрахунку показників ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства наведено в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Методологія розрахунку показників ефективності оновлення та використання основних засобів

Показник	Формула розрахунку	Характеристика
Показники руху		
Коефіцієнт введення	$\frac{\text{вартість введених основних виробничих засобів}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Показує частку введених основних засобів у загальній їх вартості
Коефіцієнт вибуття	$\frac{\text{вартість введених основних виробничих засобів}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Характеризує інтенсивність вибуття основних засобів
Коефіцієнт приросту	$\frac{(\text{вартість введених} - \text{вартість виведених основних виробничих засобів})}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Показує ступінь збільшення основних засобів у звітному періоді проти минулого періоду

Показники технічного стану		
Коефіцієнт зносу	$\frac{\text{сума зносу основних виробничих засобів}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Показує ступінь зносу основних засобів
Коефіцієнт оновлення	$\frac{\text{вартість введених основних виробничих засобів}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Показує частку введених основних засобів у загальній їх вартості
Коефіцієнт придатності	1 - коефіцієнт зносу основних виробничих засобів	Відображає частину основних засобів, придатну до експлуатації
Коефіцієнт вибуття	$\frac{\text{вартість введених основних виробничих засобів}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}$	Характеризує інтенсивність вибуття основних засобів
Показники ефективності використання		
Віддача	$\frac{\text{вартість виробленої продукції}}{\text{балансова вартість основних виробничих засобів}}$	Характеризує ефективність використання основних засобів. Відображає суму виробленої продукції на одну гривню основних засобів
Рентабельність	$\frac{\text{чистий прибуток підприємства}}{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}} * 100\%$	Визначає ступінь використання основних засобів
Місткість	$\frac{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}{\text{вартість виробленої продукції}}$	Характеризує забезпеченість підприємства основними засобами
Озброєність	$\frac{\text{середньорічна вартість основних виробничих засобів}}{\text{середньооблікова чисельність працівників}}$	Показує величину основних засобів на працівника

Джерело складено автором на основі [20-22]

Для узагальнюючої оцінки руху основних засобів і характеру їх змін на підприємстві розраховують та аналізують коефіцієнти введення, вибуття та приросту. Уведення в дію нових потужностей веде до оновлення основних засобів та покращення діяльності підприємства.

Показники технічного стану основних засобів підприємства характеризують ступінь спрацювання основних засобів, потребу в оновленні та частину основних засобів, що придатна до експлуатації.

Показники ефективності використання основних засобів характеризують результат використання всіх виробничих основних засобів підприємства. Аналіз дозволяє виявити вплив факторів на ефективність використання основних виробничих засобів.

Показники ефективності використання основних засобів досить суттєво впливають на показники фінансово-господарської діяльності підприємства, зокрема, виручку від реалізації продукції, робіт, послуг та фінансовий результат діяльності [22].

При оцінці ефективності оновлення та використання основних засобів підприємства необхідно враховувати особливості господарської діяльності, мету та цілі підприємства.

Аналіз ефективності використання основних засобів ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» буде проведено шляхом оцінки складу, структури та динаміки необоротних активів, аналізу структури та руху основних засобів, а також оцінки їх стану та ефективності використання.

Висновки до розділу 1

Найбільш важливою частиною матеріальних цінностей підприємства є основні засоби, саме вони створюють необхідні умови для функціонування підприємства.

«Основні засоби» - це засоби праці, які мають вартість і виконують певну функцію на підприємстві довготривалий час у своїй незмінній споживній формі,

а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції та платні послуги частинами в міру спрацювання.

Основні засоби групуються залежно від функціонального призначення, ролі у виробничому процесі, галузевої належності.

У процесі виробничого використання, під впливом часу, сил природи основні засоби поступово зношуються, вони втрачають свої первинні фізичні якості, свою первісну та фізичну вартість. Розрізняють фізичний і моральний знос, а також знос під дією сил природи.

Фізичний знос основних засобів частково компенсується ремонтами. На практиці сума зносу основних засобів характеризується сумою нарахованої амортизації.

Об'єктом амортизації є вартість основних засобів за винятком землі та незавершених капітальних інвестицій.

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», економічна амортизація може нараховуватися із застосуванням 5 методів: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий.

Ефективність використання та стан основних засобів впливають на кінцеві результати діяльності підприємства, тому оцінювання ефективності оновлення та використання їх є важливою складовою для подальшого розвитку підприємства.

Оцінку проводять за допомогою сукупності показників: руху, технічного стану та ефективності використання основних засобів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»

2.1. Загальна характеристика функціонування підприємства

«Ніжинський жиркомбінат» – це мультикультурний завод, що був заснований у 1896 році у м. Ніжин Чернігівської області. Основними видами діяльності є: виробництво олії та тваринних жирів; виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин. Є членом Асоціації "Укроліяпром", до якої входять найбільші олійно-жирові підприємства України.

Організаційна структура складається з таких підрозділів: адміністрація, служба безпеки, відділ охорони праці, бухгалтерія, матеріальний склад, відділ заготівлі сировини, відділ логістики та митного оформлення товарів та вантажів, лабораторія, паро-силове господарство, механічна майстерня, цех екстракції, олійно-пресова дільниця, відділення грануляції, сировинна дільниця, склад готової продукції, будівельна група, транспортна дільниця.

Середньооблікова чисельність облікового складу 222 особи персоналу. Кадрова програма, спрямована на забезпечення рівня кваліфікації її працівників операційним потребам підприємства: проведення щорічних навчань з охорони праці, відвідування семінарів та прослуховування вебінарів для підвищення кваліфікації працівників, а також постійне відвідування семінарів, конференцій, що проводяться органами державної влади.

ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» розташований близько до сировинної зони і має пряме автомобільне та залізничне сполучення з усіма регіонами

України, де культивуються олійні культури, а також зі споживачами продукції як в Україні, так і за кордоном.

Виробничі потужності олійно-пресової дільниці складає 450 т/добу за насінням соняшнику, цеху екстракції 1 200 т/добу за насінням соняшнику. На території підприємства є сертифікована лабораторія для всіх видів аналізів олії: соняшникової, лляної, ріпакової, соєвої; усіх видів макухи; оліфи, лаків та фарб.

Дохід, отриманий Товариством у 2019 році від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) складає 287682 тис. грн. Обсяги виробництва у 2019 році складають: олія соняшникова нерафінована 924 тон на 12 574 тис. грн.; шрот соняшниковий 1 526 тон на 7 742 тис. грн.; гранули/брикети з лушпиння соняшнику 3 865 тон на 3 251 тис. грн.; послуги переробки давальницького насіння соняшнику: перероблено 68 121 тон на 54600 тис. грн.

Середні ціни реалізації на основні види продукції протягом 2019 року: олія соняшникова нерафінована - 1 630 грн. за 1 тону; шрот соняшниковий – 552 грн. за 1 тону. Загальна сума виручки по експорту товару – 33 059 тис. грн. Частка експорту кожного виду товару у загальному обсязі кожного виду товару: олії соняшникової нерафінованої – 94,6%, шроту соняшникового – 17,05%.

Ступінь використання обладнання – 98%, амортизаційні відрахування здійснюються за прямолінійним методом.

Спостерігаються такі ризики як: ринковий ризик, майновий ризик (втрати майна), екологічний ризик, комерційний ризик. Попит на продукцію стабільний, адже олія є харчовим продуктом першої необхідності.

Товариство використовує оптові канали збуту. Методи продажів, які використовує Товариство, будуються на принципах обов'язковості продажів та орієнтуються на особисту зацікавленість покупця продукції для власних комерційних потреб.

Товариство має більше ніж 170 конкурентів, основні з них промислова група "Кернел", промислова група BUNGE, промислова група "Віолія", МХП, ОЕЗ "Градоля", компанія "Оліяр" та ТОВ "Олсідс Блек Сі".

Основними постачальниками олійної сировини у 2019 році були ТОВ "Агрофірма "Прилуцька", ТОВ "Транс Торг Ічня", ТОВ "Інвестиційна Компанія "Енергоперспектива", ФГ "Воєнвід", СФГ "Лан", ПП "Агрофірма Кладьківка", ТОВ "Агродмитрівське".

Більшість експортних поставок здійснюється в Литву, Естонію, Польщу, Білорусь.

Основною перспективою подальшого розвитку ПрАТ "НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ" є розширення масштабів виробництва та нарощування обсягів продукції, що виробляється. Отже, протягом 2020 -2021 років Товариство проведе значну за своїм характером модернізацію основних засобів, яке включає перебудування, капітальний ремонт більшості споруд та будівель, придбання нового обладнання, внесення змін у розміщення потужностей, які задіяні на кожному етапі виробництва олійної продукції. Орієнтовний розмір видатків, які планується зробити, складає близько 223 млн. грн. Необхідні кошти планується залучити за рахунок залучених кредитних коштів, обігових коштів, які будуть отримані у процесі господарської діяльності Товариства, коштів, залучених від розміщення акцій додаткової емісії. Після модернізації Товариство досягне виробничої потужності 1 200 тон/на добу.

Найбільш суттєвими проблемами, які негативно впливають на діяльність Товариства є:

- економічна та політична нестабільність;
- зміни у законодавстві та оподаткуванні;
- інфляційні процеси в економіці України;
- зміни процентних ставок за кредитами;
- зростання цін на обладнання, енергоносії та матеріали.

Крім власних коштів Товариство для здійснення господарської діяльності використовує позикові кошти: довгостроковий Кредит в банку АБ "УКРГАЗБАНК" та поворотну фінансову допомогу.

На кінець року сума робочого капіталу має від'ємне значення -145633 тис. грн., тобто, Товариство на кінець року не має в розпорядженні достатню суму робочого капіталу (власних оборотних коштів), для того, щоб повністю сплатити власні поточні борги.

За 2019 рік діяльність Товариства збиткова. Фінансовий результат до оподаткування є від'ємним та складає 36765 тис. грн., у порівнянні з 2018 роком, коли збиток склав 59897 тис. грн. фінансовий результат Товариства покращився. Чистий дохід від реалізації продукції 287682 тис. грн., збільшення проти 2018 року склало усього 21,8%. Причиною цього стало тимчасове зупинення виробництва для проведення будівельних та монтажних робіт необхідних для з'єднання нового обладнання котельної та цеху екстракції з існуючим технологічним процесом у зв'язку з завершальною стадією реконструкції котельної та будівництва цеху екстракції.

24 березня 2020 року відбулися річні загальні збори ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат». На річних загальних зборах було прийняте рішення про збільшення розміру статутного капіталу Товариства до 9 000 000,00 грн. шляхом розміщення додаткових простих іменних акцій існуючою номінальною вартістю однієї акції 0,25 грн. без здійснення публічної пропозиції за рахунок додаткових внесків шляхом додаткової емісії 27 401 680 простих іменних акцій номінальною вартістю однієї акції 0,25 грн. на загальну номінальну суму 6 850 420,00 гривень.

Ім'я ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» добре відомо усім міжнародним компаніям, працюючим на зерновому і олійному ринках України, як надійного, і сильного партнера, оскільки з року в рік комбінат закуповує насіння олійних культур по усій території України, а також Білорусії, Казахстану. Продає свою продукцію таким відомим міжнародним компаніям, як Delta Wilmar, Tegra Ukraine, Glenkore Ukraine, Bunge Ukraine, Unilever и многим другим та багатьом іншим [23].

2.2. Аналіз господарської діяльності підприємства

Аналіз діяльності підприємства розпочнемо з оцінки матеріально-виробничої база підприємства та комплексного використання ресурсів за допомогою техніко-економічних показників. Ці показники використовуються для планування та аналізу організації виробництва, використання основних і оборотних фондів, трудових ресурсів і т. д.

Проаналізуємо динаміку техніко-економічних показників ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.1

Техніко-економічні показники ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
1	2	3	4	5	6	7	8
Середньорічна вартість активів, тис. грн	168960	227290	260248	58331	32958	34,5	14,5
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	-1838	-29337	-77966	-27499	-48629	-1496,5	-165,8
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	54721	123044	176018	68323	52974	124,9	43,1
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	78739	77817	82808	-922	4991	-1,2	6,4
Середньорічна вартість нематеріальних активів, тис. грн	37	52	65	15	13	39,2	25,2
Середньооблікова чисельність працюючих, тис. осіб	206	238	222	32	-16	15,5	-6,7
Фонд заробітної плати, тис. грн	16713	25726	28871	9014	3145	53,9	12,2
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг), тис. грн	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,2	21,8
Собівартість реалізованої продукції (послуг), тис. грн	386588	246220	268380	-140368	22160	-36,3	9,0

1	2	3	4	5	6	7	8
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	36863	-10089	19302	-46952	29391	-127,4	291,3
Адміністративні витрати тис. грн	7249	7631	10050	382	2419	5,3	31,7
Витрати на збут, тис. грн	16297	13919	10634	-2378	-3285	-14,6	-23,6
Інші операційні витрати, тис. грн	67902	24688	10001	-43214	-14687	-63,6	-59,5
Фінансові результати від операційної діяльності, тис. грн	13597	-35900	-8602	-49497	27298	-364,0	76,0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	7684	-59897	-36765	-67581	23132	-879,5	38,6
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	5495	-59897	-36765	-65392	23132	-1190,0	38,6
Рентабельність продукції, %	7,71	-3,45	6,45	-11	10	-	-
Продуктивність праці, тис. грн./особу.	2055,59	992,15	1295,86	-1063	304	-51,7	30,6
Віддача основних засобів, грн./грн.	7,74	1,92	1,63	-6	-0,3	-75,2	-14,8
Місткість основних засобів, грн./грн.	0,13	0,52	0,61	0,4	0,1	303,2	17,4
Озброєність праці, грн./особу.	265,64	516,99	792,87	251	276	94,6	53,4
Матеріаломісткість, грн./грн.	0,64	0,79	0,17	0,1	-1	23,0	-78,7
Матеріаловіддача, грн./грн.	1,56	1,26	5,92	-0,3	5	-18,7	368,4
Оборотність оборотних коштів, рази	5,38	3,03	3,47	-2	0,4	-43,6	14,5
Тривалість обороту оборотних коштів, дні	66,94	118,64	103,62	52	-15	77,2	-12,7
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-59	28	-	-
Рентабельність оборотних активів, %	6,98	-76,97	-44,40	-84	33	-	-

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

На основі розрахунків, проведених у таблиці 2.1 можна зробити такі висновки: середньорічна вартість активів підприємства збільшилася, на 2019 рік

вона складає 260248 тис. грн, у 2017 році вона становила 168960 тис. грн. Власний капітал підприємства за досліджуваний період від'ємний і свідчить про те, що підприємство фінансується за рахунок позикових коштів. Середньорічна вартість основних засобів та оборотних активів мають тенденцію до зростання, що свідчить про те, що підприємство розширює свої можливості.

Аналізуючи фінансові результати, ми спостерігаємо зменшення чистого доходу та валового прибутку у 2018 році, що пов'язано із тимчасовим зупиненням виробництва для проведення будівельних та монтажних робіт. На 2019 рік підприємство отримало чистого доходу на суму 287682 тис. грн та валового прибутку на 19302 тис. грн. Собівартість у 2018 році скоротилася на 140368 тис. грн (36,3%), що також пов'язано з тимчасовим зупиненням виробництва, на 2019 рік собівартість становила 268380 тис. грн.

Фінансові результати від операційної діяльності та звичайної діяльності до оподаткування також зменшилися у 2018 році на 364% та 879,5% відповідно, у 2019 році підприємство отримало збиток від операційної діяльності у розмірі - 8602 тис. грн та збиток від звичайної діяльності до оподаткування у розмірі - 36765 тис. грн. Зниження вище наведених показників привело до чистого збитку у розмірі -59897 тис. грн на 2018 рік, приріст на 2019 рік склав 38,6%, але діяльність підприємства залишається збитковою.

Рентабельність продукції на 2018 рік була -3,45% через валовий збиток у цьому році, але на 2019 рік вона зросла до 6,45%. Продуктивність праці у 2019 році вказує на те, що 1295,9 тис. грн. продукції виробив 1 працівник підприємства. Віддача основних засобів за досліджуваний період зменшилася з 7,74 грн./грн. до 1,63 грн./грн, що є негативним явищем. Озброєність праці зросла з 265,64 грн./особу. до 792,87 грн./особу., що є позитивним явищем, адже показує оснащеність праці виробничими засобами. Матеріаломісткість впала з 0,64 грн./грн. до 0,17 грн./грн., тобто стільки матеріальних ресурсів припадає на вироблену продукцію. Матеріаловіддача обернений показник матеріаломісткості, тобто вона навпаки збільшилася з 1,56 грн./грн виробленої продукції припадає на матеріальні ресурси до 5,62 грн./грн.

Показники рентабельності основних засобів та оборотних активів у 2019 році мають негативне значення, а саме -20,89% та -44,4% відповідно, за рахунок чистого збитку отриманого у цей рік.

Стабільність майнового підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна, а також причини їх зміни.

Розглянемо динаміку та структуру активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр. у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Динаміка та структура активів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.**

Види активів	2017		2018		2019		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
1.Необоротні активи	118620	51,98	180326	79,65	174158	59,22	61706	-6168	52,02	-3,42
Незавершені капітальні інвестиції	51599	22,61	1156	0,51	1164	0,40	-50443	8	-97,76	0,69
Нематеріальні активи	34	0,01	69	0,03	60	0,02	35	-9	102,94	-13,04
Основні засоби	66987	29,36	179101	79,11	172934	58,80	112114	-6167	167,37	-3,44
2. Оборотні активи	109569	48,02	46065	20,35	119551	40,65	-63504	73486	-57,96	159,53
Активи - всього	228189	100,00	226391	100,00	294105	100,00	-1798	67714	-0,79	29,91

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

З цієї таблиці видно, що на 2019 рік на підприємстві було 294105 тис. грн активів, за період з 2017 року по 2018 рік сукупна вартість активів впала на 0,79%, але вже на 2019 рік зросла майже на 30% за рахунок значного приросту оборотних активів, що зросли на 73486 тис. грн (159,53%). В структурі активів на 2019 рік оборотних активів було 40,65%, а необоротних 59,22%, тобто більшу

частину. Найбільшу часту необоротні активи в структурі усіх активів мали у 2017 році (48,02%), на наступний рік їх частка зменшилася майже вдвічі. Слід звернути увагу що у 2017 році незавершені капітальні інвестиції займали аж 22.61%, але на наступні роки їх частка не перевищує 1%.

Далі розглянемо динаміку та структуру основних засобів за групами на ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр. наведену у таблиці 2.3

Таблиця 2.3

**Динаміка та структура основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.**

Групи основних засобів	2017		2018		2019		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Земельні ділянки	0,00	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	-
Будинки, споруди і передавальні пристрої	19864	29,65	68334	38,15	67792	39,20	48470	-542	244,01	-0,79
Машини та обладнання	32306	48,23	95894	53,54	90979	52,61	63588	-4915	196,83	-5,13
Транспортні засоби	247	0,37	980	0,55	949	0,55	733	-31	296,76	-3,16
Інші основні засоби	14570	21,75	13893	7,76	13214	7,64	-677	-679	-4,65	-4,89
Основні засоби - всього	66987	100	179101	100	172934	100	112114	-6167	167,37	-3,44

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

З таблиці 2.3 видно, що на підприємство розташоване на орендованих земельних ділянках. У період з 2017 року по 2018 рік підприємство значно збільшило кількість основних засобів, за цей період вони зросли на 112114 тис. грн, а саме на 167,37%, а вже на наступний рік основні засоби зменшилися на 6167 тис. грн (3,44%). Суттєве збільшення у 2017-2018 роки зумовлено тим, що підприємство придбало значну машин та обладнань, їх зріст склав 196,83%, та

будинки, споруди і передавальні пристрої зросли на 244%. У 2019 році навпаки ми можемо спостерігати що кількість усіх груп основних засобів зменшився. Протягом трьох років ми можемо спостерігати, що найбільшу частку займають машини та обладнання (приблизно половина усіх основних засобів), потім будинки, споруди і передавальні пристрої. Слід звернути увагу, що у 2017 році спостерігалась значна кількість інших основних засобів і їх частка складала 21,75%.

Зобразимо структуру основних засобів підприємства за допомогою діаграми.

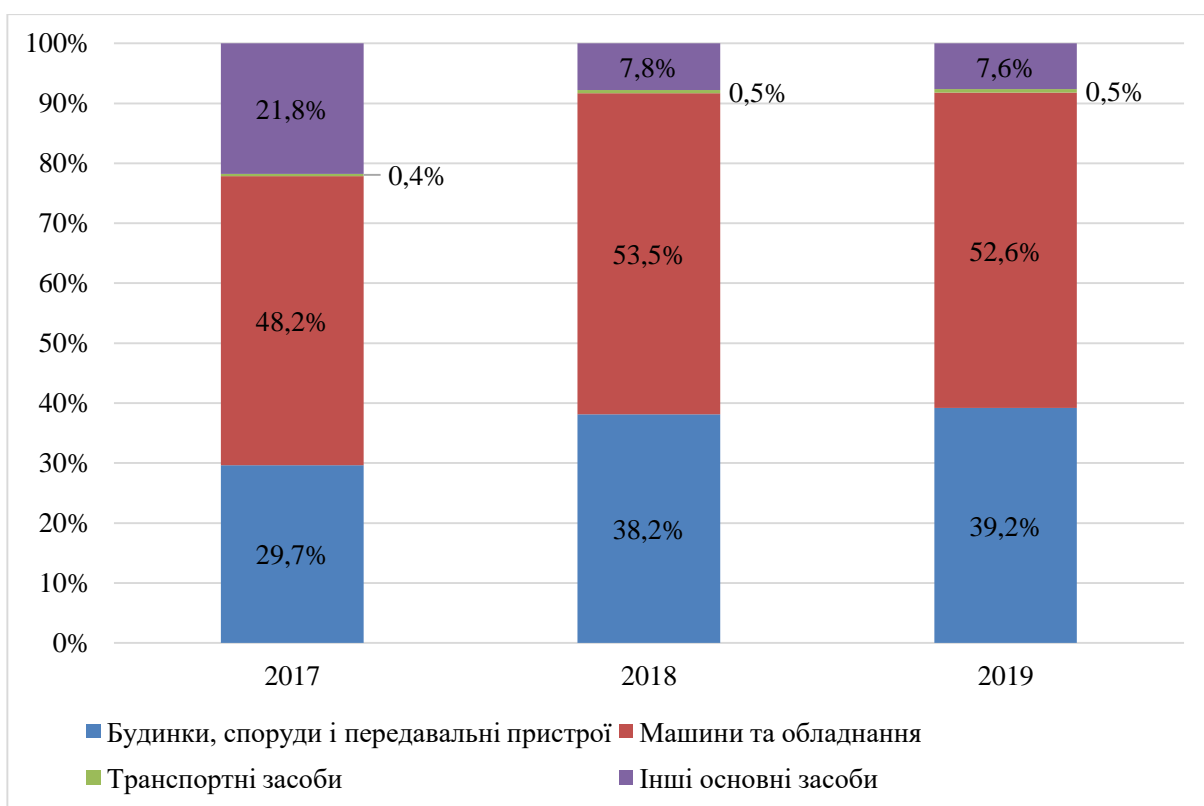

Рис. 2.1. Структура основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

Джерело : побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Оборотні активи займають чималу частку в структурі усіх активів, це наймобільніша частина капіталу, від стану і раціонального використання якого багато в чому залежать результати господарської діяльності і фінансовий стан підприємства.

Розглянемо динаміку оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"
за 2017 - 2019 рр.

Таблиця 2.4

**Динаміка оборотних активів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр**

Види активів	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Запаси:	29639,00	6963,00	47760,00	-22676,00	40797,00	-76,51	585,91
– виробничі запаси	18379,00	5989,00	13418,00	-12390,00	7429,00	-67,41	124,04
– незавершене виробництво	74,00	128,00	170,00	54,00	42,00	72,97	32,81
– готова продукція	11097,00	756,00	2988,00	-10341,00	2232,00	-93,19	295,24
– товари	89,00	90,00	31183,00	1,00	31093,00	1,12	34547,78
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	20809,00	13226,00	27632,00	-7583,00	14406,00	-36,44	108,92
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	17902,00	7320,00	10967,00	-10582,00	3647,00	-59,11	49,82
з бюджетом	28324,00	7904,00	1419,00	-20420,00	-6485,00	-72,09	-82,05
– у тому числі з податку на прибуток	468,00	0,00	0,00	-468,00	0,00	-100,00	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	4437,00	3620,00	5517,00	-817,00	1897,00	-18,41	52,40
Гроші та їх еквіваленти:	669,00	1111,00	14354,00	442,00	13243,00	66,07	1191,99
– готівка	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
– рахунки в банках	668,00	1110,00	14353,00	442,00	13243,00	66,17	1193,06
Витрати майбутніх періодів	134,00	1,00	6,00	-133,00	5,00	-99,25	500,00
Інші оборотні активи	7655,00	5920,00	11896,00	-1735,00	5976,00	-22,66	100,95
Усього	109569,00	46065,00	119551,00	-63504,00	73486,00	-57,96	159,53

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

У період з 2017 року по 2018 рік вартість оборотних активів зменшилася на 63504 тис. грн, а саме на 57,96%, що більше ніж в половину, але вже на 2019 рік їх вартість збільшилася на 73486 тис.грн, у відсотках вартість зросла на 159,53%. У 2018 році значного скорочення зазнали запаси виробництва, їх зменшення склало -76,51%, але незавершене виробництво зросло на 76,97%. На 2019 рік запаси збільшилися на 47760% (585,91%) за рахунок значного росту виробничих запасів (124%), готової продукції (295,24%) та товарів (34547,8%). Товари збільшилися за три роки з 74 тис. грн до 31183 тис. грн. Також значної зміни зазнали гроші та еквіваленти, а саме рахунки в банках, вони збільшилися на 1193%. Оскільки кількість запасів та грошових коштів значно збільшилась, це говорить про краще забезпечення виробництва запасами, що збільшує його масштаби, а також про покращення матеріального забезпечення у вигляді грошових коштів.

Далі розглянемо структуру оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.5

**Структура оборотних активів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Види активів	2017		2018		2019	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %
Запаси:	29639,00	27,05	6963,00	15,12	47760,00	39,95
– виробничі запаси	18379,00	16,77	5989,00	13,00	13418,00	11,22
– незавершене виробництво	74,00	0,07	128,00	0,28	170,00	0,14
– готова продукція	11097,00	10,13	756,00	1,64	2988,00	2,50
– товари	89,00	0,08	90,00	0,20	31183,00	26,08
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	20809,00	18,99	13226,00	28,71	27632,00	23,11
Дебіторська заборгованість за розрахунками:						
за виданими авансами	17902,00	16,34	7320,00	15,89	10967,00	9,17

з бюджетом	28324,00	25,85	7904,00	17,16	1419,00	1,19
у тому числі з податку на прибуток	468,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	4437,00	4,05	3620,00	7,86	5517,00	4,61
Гроші та їх еквіваленти	669,00	0,61	1111,00	2,41	14354,00	12,01
Готівка	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00
Рахунки в банках	668,00	0,61	1110,00	2,41	14353,00	12,01
Витрати майбутніх періодів	134,00	0,12	1,00	0,00	6,00	0,01
Інші оборотні активи	7655,00	6,99	5920,00	12,85	11896,00	9,95
Усього	109569,00	100,00	46065,00	100,00	119551,00	100,00

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

На 2017 рік найбільшу частку у структурі оборотних активів складали: запаси (27,05%), дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (18,99%) та дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (25,85%). У 2018 році найбільшу частку у структурі оборотних активів складали: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (28,71%), дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (17,16%), за виданими авансами (15,89%) та запаси (15,12%). На 2019 рік ситуація значно змінилася, найбільшу частку у структурі оборотних активів складали: запаси – 39,95% (з них 26,08% товари) та дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги – 23,11%, частка інших оборотних активів у структурі значно скоротилася.

Зобразимо структуру оборотних активів підприємства за допомогою діаграми.

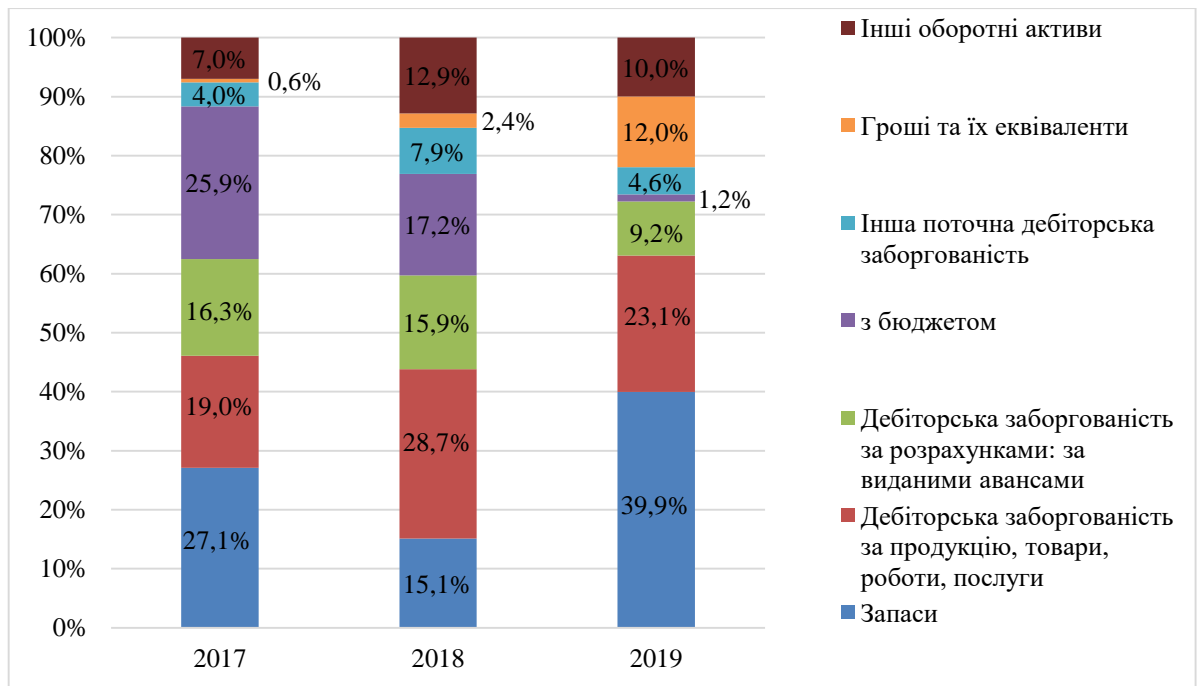

Рис. 2.2. Структура оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

Джерело : побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Розглянемо показники стану і ефективності використання оборотних активів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.6

**Показники стану і ефективності використання оборотних активів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	5495	-59897	-36765	-65392	23132	-1190,03	-38,62
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	78739	77817	82808	-922	4991	-1,17	6,41

Коефіцієнт обертання оборотних активів, оборотів	5,38	3,03	3,47	-2,34	0,44	-43,58	14,49
Тривалість обороту оборотних активів, днів	66,94	118,64	103,62	51,70	-15,01	77,23	-12,65
Рентабельність оборотних активів, %	6,98	-76,97	-44,40	-83,95	32,57	-	-
Коефіцієнт завантаження, грн.	0,19	0,33	0,29	0,14	-0,04	77,23	-12,65
Коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні підприємства	0,48	0,20	0,41	-0,28	0,20	-57,62	99,77

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Середньорічна вартість оборотних коштів на 2019 рік збільшилася, слід звернути увагу, що у 2018-2019 роках діяльність підприємства була збитковою, 2018 рік був найзбитковішим тому спостерігалось зниження таких показників як: коефіцієнт обертання оборотних активів (-43,58%), коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у майні підприємства (-57,62%). Та зростання таких показників як: тривалість обороту оборотних активів (77,23%) та коефіцієнт завантаження (77,23%).

Коефіцієнт обертання оборотних активів зменшився з 5,38 до 3,47 через зменшення чистого доходу, що свідчить про зменшення швидкості обороту мобільних засобів підприємства і є негативним явищем. Відповідно тривалість обороту збільшилася і на 2019 рік складає 103,62 дня.

Рентабельність оборотних активів за 2018-2019 рік від'ємна, адже в ці роки діяльність підприємства була збитковою. Чим менше значення рентабельності, тим менш ефективно використовуються оборотні активи.

Коефіцієнт завантаження відображає скільки оборотних активів приходить на 1 грн реалізованої продукції. У 2018 році цей показник

збільшився на 77,23%, а на 2019 рік зменшився на 12,65% і становив 0,29 грн оборотних активів на 1 грн реалізованої продукції.

Аналіз витрат підприємства проводять з метою виявлення основних напрямків найраціональнішого використання виробничих ресурсів, внутрішньовиробничих резервів зниження витрат. Розглянемо далі динаміку та структуру поточних витрат ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

Таблиця 2.7

**Динаміка та структура поточних витрат
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.**

Показники	2017		2018		2019		Відхилення			
							абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага, %	2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	386588	79,9	246220	77,8	268 380	82	-140368	22 160	-36,3	9,0
Адміністративні витрати, тис. грн.	7249	1,5	7631	2,4	10 050	3,1	382	2 419	5,3	31,7
Витрати на збут, тис. грн.	16297	3,4	13919	4,4	10 634	3,2	-2378	-3 285	-14,6	-23,6
Інші операційні витрати, тис. грн.	67902	14,0	24688	7,8	10 001	3,1	-43214	-14 687	-63,6	-59,5
Фінансові витрати, тис. грн.	5912	1,2	23954	7,6	27 950	8,5	18042	3 996	305,2	16,7
Втрати від участі в капіталі, тис. грн.	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Інші витрати, тис. грн.	1	0,0002	43	0,01	213	0,07	42	170	4200	395,3
Поточні витрати – разом, тис. грн.	483949	100	316455	100	327228	100	-167494	10 773	-34,6	3,4

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Сукупні поточні витрати зменшилися у 2018 році на 34,6%, що пов'язано з тим, що обсяг виробництва скоротився, на 2019 рік витрати становили 327228 тис. грн. Собівартість займає найбільшу частку в структурі витрат, у 2019 році 82%, що більше ніж у минулі роки. У 2018 році порівняно із 2017 роком собівартість скоротилася на 36,3%, на 2019 рік ми спостерігаємо незначне її збільшення. Адміністративні витрати у дослідуваний період поступово зростають, на стан 2019 року вони склали 3,2%. Витрати на збут найбільшими були у 2017 році і склали 16297 тис. грн, на 2019 рік вони скоротилася до 10 634 тис. грн. Інші операційні витрати скоротилися із 67902 тис. грн до 10001 тис. грн, а от фінансові навпаки зросли від 5912 тис. грн до 27950 тис. грн., значний приріст припав на період 2017-2018 років і склав 305,2%. Значно зросли інші витрати, на 2017 рік вони біли 1 тис. грн, а вже на 2019 рік вони склали 213 тис. грн. Зміни в поточних витратах зумовлені зміною обсягів виробництва, підвищенням закупівельних цін на сировину, матеріали та інфляцією.

Значення аналізу доходів та витрат підприємства полягає в обґрунтуванні шляхів збільшення доходів та скорочення витрат підприємства.

За елементами операційних витрат можна визначити, до якого типу виробництва належить підприємство за переважанням використовуваних ресурсів (матеріало-, трудо- чи фондомістке). На основі аналізу та структури визначають найактуальніші для підприємства напрямки зниження собівартості.

Розглянемо динаміку та структуру операційних витрат ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

**Динаміка та структура операційних витрат
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.**

Показники	2017		2018		2019		Відхилення			
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
							2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Матеріальні витрат, тис. грн.	272172	81	186705	73,4	48 559	38,8	-85467	-138 146	-31,4	-74
Витрати на оплату праці, тис. грн.	17063	5,1	21894	8,6	28 380	22,7	4831	6 486	28,31	29,6
Амортизаційні відрахування тис. грн.	3115	0,9	7583	3	11 217	9	4468	3 634	143,4	47,9
Інші операційні витрати, тис. грн.	40294	12	33659	13,2	30 551	24,4	-6635	-3 108	-16,5	-9,23
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	3439	1	4671	1,8	6 312	5	1232	1 641	35,8	35,13
Операційні витрати – разом, тис. грн.	336083	100	254512	100	125019	100	-81571	-129 493	-24,3	-50,9

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Сукупні операційні витрати за досліджуваний період значно скоротилися, у 2017 році їх вартість була 336083 тис. грн., а на 2019 рік вона складала 125019 тис. грн. У відсотковому значенні на 2018 рік витрати скоротилися на 24,3%, а на 2019 рік на 50,9%. Найбільшого зменшення зазнали матеріальні витрати, на 2017 рік їх частка в структурі сукупних операційних витрат складала 81%, а на 2019 рік їх частка впала до 38,8%. Це свідчить про зменшення вартості витрачених матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів на виробництво продукції, робіт або послуг. Також незначного зменшення зазнали інші операційні витрати, вони скоротилися із 40294 тис. грн до 30551 тис. грн. Інші витрати збільшилися, особливо амортизація на 2018 рік, її збільшення склало

143,4% через збільшення основних засобів. Рівномірно збільшилися витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи.

Проаналізуємо динаміку та структур доходу ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.9

**Динаміка та структура доходу
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017		2018		2019		Відхилення			
	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	тис. грн.	пит. вага %	абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
							2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	86,1	236131	92	287682	99	-187320	51551	-44,2	21,8
Інші операційні доходи, тис. грн.	68182	13,9	20427	8	2781	1	-47755	-17646	-70	-86,4
Доходи від участі в капіталі, тис. грн.	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Інші фінансові доходи, тис. грн.	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-
Доходи - всього, тис. грн.	491633	100	256558	100	290463	100%	-235075	33905	-47,82	13,22

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Чистий дохід від реалізації продукції підприємства на 2018 рік скоротився на 44,2% через зменшення обсягів виробництва, у 2017 році у структурі доходів інші операційні доходи складала 13,9, надалі вони скоротилися і на 2019 рік складала 1% . У 2019 році чистий дохід від реалізації продукції складав 287682 тис. грн, це 99% усіх доходів. Підприємство не має доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів.

Проаналізуємо динаміку прибутку ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Динаміка прибутку
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Валовий прибуток, тис. грн.	36863	-10089	19 302	-46952	29 391	-127,37	291,32
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	13597	-35900	-8 602	-49497	27 298	-364,03	76,04
Прибуток до оподаткування, тис. грн.	7684	-59897	-36 765	-67581	23 132	-879,50	38,62
Чистий прибуток, тис. грн.	5495	-59897	-36 765	-65392	23 132	-1190,03	38,62

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Аналізуючи динаміку прибутку можемо зробити висновок, що 2018 рік видався кризовим для підприємства, адже діяльність була повністю збиткова. Чистий прибуток у 2018 році зменшився на 59897 тис. грн, а саме на 1190,03%. У 2019 році підприємство почало отримувати валовий прибуток у розмірі 19302 тис. грн, його збільшення склало 291,3%.

Починаючи з 2019 року підприємство планує збільшувати потужність та обсяги виробництва продукції. Через простой у 2018 році ефективність роботи підприємства була порушена і це відобразилося на усіх показниках.

Проаналізуємо динаміку фінансових результатів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Динаміка фінансових результатів

ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-386588	-246220	-268380	-140368	22160	-36,31	9,0
Валовий: прибуток	36863	0	19302	-36863	19302	-100	-
збиток	0	-10089	0	-10089	10089	-	-100
Інші операційні доходи	68182	20427	2781	-47755	-17646	-70,04	-86,39
Адміністративні витрати	-7249	-7631	-10050	382	2419	5,27	31,7
Витрати на збут	-16297	-13919	-10634	-2378	-3285	14,59	-23,6
Інші операційні витрати	-67902	-24688	-10001	43214	-14687	-63,64	59,49
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	13597	0	0	-13597	0	-	-
збиток	0	-35900	-8602	-35900	27298	100	-76,04
Дохід від участі в капіталі	0	0	0	0	0	-	-
Інші фінансові доходи	0	0	0	0	0	-	-
Інші доходи	0	0	0	0	0	-	-
Фінансові витрати	-5912	-23954	-27950	18042	3996	305,18	16,68
Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	0	-	-
Інші витрати	-1	-43	-213	42	170	4200	395,35

Фінансовий прибуток результат до оподаткування:	7684	0	0	-7684	0	-100	-
збиток	0	-59897	-36765	-59897	23132	-	-38,62
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-2189	0	0	-2189	0	-100	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0	-	-
Чистий прибуток фінансовий результат:	5495	0	0	-5495	0	-100	-
збиток	0	-59897	-36765	-59897	23132	-	-38,62

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Аналіз фінансових результатів свідчить про те, що 2018 рік був найзбитковішим, підприємство мало валового збитку на суму 10089 тис. грн, собівартість реалізованої продукції була найменша – 246220 тис. грн, на 2019 рік вона збільшилася на 22160 тис. грн (9%).

За досліджуваній період підприємство не отримувало доходів від участі в капіталі, інших фінансових доходів та інших доходів. Інші витрати підприємства зросли від 1 тис. грн до 213 тис. грн можливо через втрати від неопераційних курсових різниць або втрати від уцінки фінансових інвестицій та необоротних активів (витрати, що непов'язані з операційною діяльністю).

У 2017 році спостерігалися витрати з податку на прибуток у розмірі 2189 тис. грн.

Трудові ресурси є головним ресурсом кожного підприємства, від якості й ефективності використання якого багато в чому залежать результати його діяльності, тому аналіз трудових ресурсів займає важливе значення в дослідженні діяльності підприємства.

Проаналізуємо структур трудових ресурсів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

**Динаміка та структура трудових ресурсів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показник	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Чисельність всього, особи:	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
В т.ч. ПВП	197	226	213	29	-13	14,72	-5,75
Непромисловий персонал	9	12	9	3	-3	33,33	-25,00
Структура ПВП:							
Основні робітники	136	167	153	31	-14	22,79	-8,38
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	33	29	29	-4	0	-12,12	0,00
Адміністративний персонал	28	30	31	2	1	7,14	3,33

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Найбільша чисельність персоналу була у 2018 році за рахунок створення нових робочих місць, на 2019 рік чисельність скоротилася на 16 осіб (6,72%) і склала 222 особи. Зміни були як у промислово-виробничого персоналу так і у непромислового.

В структурі промислово-виробничого персоналу частина основних робітників у 2018 році зросла на 31 особу (22,79%), а на 2019 скоротилася на 14 осіб (8,38%). Скорочення основних робітників у 2018 році відбулося через тимчасове призупинення виробництва. Також спостерігалось скорочення працівників допоміжних та обслуговуючих виробництв у період 2017-2018 років на 12,12%, на 2019 рік їх кількість не збільшувалася. Адміністративний персонал в досліджуваній період зріс з 28 осіб до 31 особи.

Розглянемо далі динаміку показників руху трудових ресурсів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

**Динаміка показників руху
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показник	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
Прийнято працівників за рік:	44	1	2	-43	1	-97,73	100,00
З них жінки	15	0	2	-15	2	-100,00	-
Вибуло працівників за рік:	12	17	4	5	-13	41,67	-76,47
З них жінки	11	7	3	-4	-4	-36,36	-57,14
Плинність кадрів за власним бажанням	10	12	3	2	-9	20,00	-75,00
З них жінок	10	5	2	-5	-3	-50,00	-60,00
Плинність кадрів за згодою сторін	1	5	1	4	-4	400,00	-
З них жінок	1	2	1	1	-1	100,00	-
Плинність кадрів за порушення трудової дисципліни	1	0	0	-1	0	-100,00	-
З них жінок	0	0	0	0	0	-	-
Коефіцієнт обороту по прийому	0,21	0,004	0,009	-0,21	0,48	-98,03	114,41
Коефіцієнт обороту по вибуттю	0,06	0,071	0,018	0,01	-5,34	22,62	-74,77
Коефіцієнт плинності кадрів	0,05	0,05	0,014	-0,003	-3,69	-5,58	-73,20

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

З таблиці 2.13 можемо побачити, що найбільша кількість працівників була прийнята у 2017 році, їх кількість склала 44 особи (з них 15 жінок), за два наступні роки їх кількість прийнятих працівників була 3 особи. Найбільше вибулих працівників було у 2018 році, їх кількість склала 17 осіб (з них 7 жінок).

Найбільша плинність кадрів була за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни був звільнений лише 1 працівник за 3 роки. Велика плинність кадрів знижує продуктивність праці на підприємстві, щоб розробити

заходи спрямовані на закріплення робочих кадрів, необхідно знати конкретні причини звільнення з власного бажання.

Найбільший коефіцієнт обороту по прийому був у 2017 році та склав 0,21, найбільший коефіцієнт обороту по вибуттю був у 2018 році та склав 0,71. Позитивним моментом у роботі підприємства є зниження коефіцієнта плинності кадрів на (з 0,05 до 0,014). Необхідно зазначити, що плинність кадрів призводить до великих втрат ресурсів і знижує ефективність виробництва.

Проаналізуємо використання фонду заробітної плати ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.14

Оцінка використання фонду заробітної плати ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Фонд заробітної плати, тис. грн	16712,50	25726,00	28870,51	9013,50	3144,51	53,93	12,22
В т.ч. ПВП	15998,34	24481,97	27995,57	8483,63	3513,60	53,03	14,35
З них:							
Основні робітники	11764,32	17886,4	20885,41	6122,08	2999,01	52,04	16,77
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	1705,82	2497,37	2994,72	791,55	497,35	46,40	19,91
Адміністративний персонал	2528,20	4098,2	4115,44	1570,00	17,24	62,10	0,42
Непромисловий персонал	714,16	1244,03	874,94	529,87	-369,09	74,19	-29,67
Фонд основної заробітної плати, тис грн:	8495,2	11701,01	13500,54	3205,81	1799,53	37,74	15,38
В т.ч. ПВП	8148,52	11096,78	13009,1	2948,26	1912,32	36,18	17,23
З них:							
Основні робітники	5673,28	7924,6	9542,41	2251,32	1617,81	39,68	20,42

Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	1267,2	1367,28	1457,29	100,08	90,01	7,90	6,58
Адміністративний персонал	1208,04	1804,9	2009,4	596,86	204,50	49,41	11,33
Непромисловий персонал	346,68	604,23	491,44	257,55	-112,79	74,29	-18,67
Фонд додаткової заробітної плати, тис.грн	8005,80	13037,5	14311,37	5031,70	1273,87	62,85	9,77
В т.ч. ПВП	7648,72	12490,1	13982,27	4841,38	1492,17	63,30	11,95
З них:							
Основні робітники	5941,4	9364,4	10528,4	3423,00	1164,00	57,61	12,43
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	428,22	1034,3	1446,43	606,08	412,13	141,53	39,85
Адміністративний персонал	1279,10	2091,4	2007,44	812,30	-83,96	63,51	-4,01
Непромисловий персонал	357,08	547,4	329,1	190,32	-218,30	53,30	-39,88
Інші заохочувальні та компенсаційні виплати, тис грн:	211,50	987,49	1058,6	775,99	71,11	366,90	7,20
В т.ч. ПВП	201,10	895,09	1004,2	693,99	109,11	345,10	12,19
З них:							
Основні робітники	149,64	597,4	814,6	447,76	217,20	299,22	36,36
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	10,4	95,79	91	85,39	-4,79	821,06	-5,00
Адміністративний персонал	41,06	201,9	98,6	160,84	-103,30	391,72	-51,16
Непромисловий персонал	10,40	92,4	54,4	82,00	-38,00	788,46	-41,13
Середня заробітна плата працівників, тис.грн, всього:	6,76	9,01	10,84	2,25	1,83	33,24	20,31
В т.ч. ПВП	6,77	9,03	10,95	2,26	1,93	33,39	21,33
З них:							
Основні робітники	7,21	8,93	11,38	1,72	2,45	23,82	27,45
Працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв	4,31	7,18	8,61	2,87	1,43	66,60	19,91
Адміністративний персонал	7,52	11,38	11,06	3,86	-0,32	51,29	-2,82
Непромисловий персонал	6,61	8,64	8,10	2,03	-0,54	30,65	-6,23

Джерело: складено автором на основі звітності підприємства

Фонд оплати праці збільшився за 3 роки з 16712 тис. грн до 28870,51 тис. грн за рахунок створення нових робочих місць, збільшення обсягів робіт та збільшення мінімальної заробітної плати. Збільшення відбулося по усіх групах окрім непромислового персоналу у 2019 році.

Фонд основної заробітної плати збільшився за 3 роки з 8495,2 тис. грн до 13500,54 тис. грн. Фонд додаткової заробітної плати збільшився з 8005,8 тис. грн до 14311,37 тис. грн, найбільшої зміни зазнали працівники допоміжних та обслуговуючих виробництв, що пов'язано із ремонтними роботами, установкою та налагоджуванням нового обладнання.

Інші заохочувальні та компенсаційні виплати збільшилися з 201,1 тис. грн до 1004,2 тис. грн, найбільше збільшення відбулося у групі основних працівників.

Середня заробітна плата за досліджуваний період збільшилася з 6,76 тис. грн до 10,84 тис. грн за рахунок збільшення мінімальної заробітної плати.

2.3. Оцінка показників фінансового стану підприємства

Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки фінансових планів та прогнозів, у тому числі фінансового оздоровлення підприємств. Аналіз проводять для розуміння його забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. Оцінку проводять за допомогою системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства, відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

В умовах ринкової економіки показники оцінки фінансового стану поділяють на чотири групи: рентабельності, ліквідності (платоспроможності), фінансової стійкості (заборгованості) та ділової активності.

Проаналізуємо основні показники рентабельності ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

**Динаміка показників рентабельності
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Відхилення	
				абсолютне, тис. грн.	
				2018 до 2017	2019 до 2018
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування, %	4,548	-26,353	-14,127	-30,901	12,226
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком, %	3,252	-26,353	-14,127	-29,605	12,226
Рентабельність власного капіталу, %	-299,048	-204,172	-47,155	94,875	157,017
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-58,721	27,792
Рентабельність оборотних активів, %	6,979	-76,972	-44,398	-83,950	32,574
Рентабельність продукції за валовим прибутком, %	7,711	-3,450	6,454	-11,161	9,904
Чиста рентабельність продажу, %	1,298	-25,366	-12,780	-26,664	12,586

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування характеризує рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом. У 2017 році рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування складала 4,548%, у наступні роки показник від'ємний через збитковість підприємства.

Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для одержання чистого прибутку, тобто який чистий прибуток приносить кошти, вкладені в активи. У 2017 році рентабельність капіталу склала 3,252%, у наступні роки показник від'ємний через збитковість підприємства.

Рентабельність власного капіталу характеризує, наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал. На дослідований період

рентабельність власного капіталу має дуже поганий рівень, це пов'язано із збитковою діяльністю підприємства та відсутністю власного капіталу у 2018-2019 роках.

Рентабельність основних засобів показує яка частка прибутку підприємства була отримана від вартості основних засобів. На 2017 рік рентабельність складала 10,04%, наступні роки показник від'ємний через збиткову діяльність підприємства.

Рентабельність оборотних активів демонструє ефективність використання оборотних активів. У 2017 році рентабельність була 6,979%, наступні роки показник також був від'ємним.

Рентабельність продукції за валовим прибутком показує скільки валового прибутку припадає на 1 грн собівартості реалізованої продукції. Показник був від'ємним у 2018 році через валовий збиток, у 2019 році рентабельність склала 6,454%.

Чиста рентабельність продажу розраховується як відношення чистого прибутку та чистого доходу від реалізації продукції, підприємство має від'ємні значення цього показника у 2018-2019 роках через значний рівень збитку у цей період.

Особливе місце серед показників фінансового стану підприємства належить показникам ліквідності (платоспроможності). Оцінка платоспроможності на основі характеристики ліквідності поточних активів. Під ліквідністю підприємства розуміють його здатність покривати зобов'язання активами, строк перетворення яких у грошові форму відповідає строку погашення зобов'язань.

Проаналізуємо показники ліквідності (платоспроможності) ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Динаміка показників ліквідності (платоспроможності)

ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,97	0,83	0,45	-1,14	-0,38	-57,85	-45,80
Коефіцієнт ліквідності швидкої	1,44	0,71	0,27	-0,73	-0,44	-50,95	-61,65
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,01	0,02	0,05	0,01	0,03	66,50	169,84
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	1,29	0,58	0,17	-0,71	-0,41	-55,01	-70,34

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2017 році перевищував 1, це говорить про те, що підприємство мало ліквідний баланс, але на наступні роки показник менше нормативного значення і має негативний вплив на підприємство.

Коефіцієнт ліквідності швидкої показує скільки одиниць найбільш ліквідних припадає на одиницю термінових боргів. У 2017 році показник мав значення більше ніж 0,8 (згідно з міжнародною практикою), що є досить позитивним явищем для підприємства. На наступні роки показник становив менше норми, що свідчить про нестачу найбільш ліквідних коштів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує готовність підприємства негайно ліквідувати короткострокову заборгованість. Показник зростає протягом досліджуваного періоду, але не досягає нормативного значення, що свідчить про недостатність грошових коштів та їх еквівалентів для негайної ліквідації короткострокової заборгованості.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості характеризує здатність розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року. На 2017 рік цей показник був більше 1, що є

позитивним значенням, але на наступні роки показник зменшувався, що свідчить про неможливість розрахунку з кредиторами за рахунок дебіторів.

Таким чином, ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за досліджуваний період мало невисокий рівень платоспроможності.

Фінансова стійкість підприємства є більш узагальненою характеристикою фінансового стану підприємства та певною мірою включає показники ліквідності та платоспроможності.

Під фінансовою стійкістю розуміють такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх структуру та рівень маневреності, за якого забезпечується фінансова незалежність та розвиток на основі зростання прибутку, капіталу за умови допустимого рівня ризику.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Таблиця 2.17

**Показники фінансової стійкості
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	54038	-9321	-145633	-63359	-136312	-117,249	1462,418
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,49	-0,20	-1,22	-0,696	-1,016	-141,028	502,026
Маневреність робочого капіталу	0,55	-0,75	-0,33	-1,296	0,419	-236,198	-56,099
Маневреність власних обігових коштів	0,01	-0,12	-0,10	-0,132	0,021	-1062,775	-17,308

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,82	-1,34	-3,05	-3,162	-1,711	-173,423	127,787
Коефіцієнт покриття запасів	1,98	-1,32	0,83	-3,308	2,157	-166,685	-162,953
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,004	-0,263	-0,328	-0,267	-0,064	-6699,583	24,474
Коефіцієнт фінансової залежності	0,996	1,263	1,328	0,267	0,064	26,824	5,099
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	59,38	-0,16	-1,51	-59,539	-1,355	-100,263	866,222
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,996	1,263	1,328	0,267	0,064	26,824	5,099
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,004	-0,208	-0,247	-0,212	-0,038	-5303,718	18,434
Показник фінансового левериджу	188,73	-3,87	-1,30	-192,604	2,570	-102,051	-66,404
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,757	0,755	0,098	-0,001	-0,657	-0,171	-86,981

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Власні обігові кошти у 2018-2019 році має від'ємне значення, що свідчить про неможливість повністю сплатити власні поточні борги.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами підприємства показує, яка частина оборотних активів фінансується за рахунок власних оборотних засобів. В даному випадку цей коефіцієнт вказує на те, що підприємству недостатньо власних обігових засобів для фінансування оборотних активів.

Маневреність робочого капіталу (характеризує частку матеріальних оборотних активів у загальній сумі робочого капіталу), так як у 2018-2019 році відсутні власні обігові кошти цей показник та маневреність власних обігових коштів має від'ємне значення.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів показує наскільки запаси, що мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування. Даний

показник зменшувався і має від'ємне значення, що свідчить про відсутність стабільних довгострокових джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової незалежності має від'ємне значення і свідчить про неможливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів.

Коефіцієнт фінансової залежності, який показує ступінь залежності підприємства від зовнішніх зобов'язань, показник має тенденцію до зростання, що є негативним явищем.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (характеризує ступінь участі позикового капіталу у формуванні активів, скільки припадає позикового капіталу на одиницю сукупних джерел) також збільшується і говорить про те, що частина позикового капіталу збільшується.

Коефіцієнт фінансової стабільності (показує забезпеченість заборгованості власними коштами) зменшився до від'ємного значення і свідчить про фінансову нестабільність підприємства.

Показник фінансового левериджу (характеризує залежність підприємства від довгострокових зобов'язань) має від'ємне значення через використання підприємством позиченого капіталу.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, яка частина активу фінансується за рахунок стійких джерел, тобто частку тих джерел фінансування, які організація може використовувати у своїй діяльності тривалий час. Показник менше нормативного значення (0,8-0,9), що свідчить про нестійке фінансове положення підприємства.

Проведений аналіз показників фінансової стійкості свідчить про критичний стан підприємства та можливість банкрутства.

Ділова активність – це комплексна характеристика діяльності підприємства, внутрішній рівень якої відображає ефективність використання фінансово-господарських ресурсів підприємства [24].

Проаналізуємо показники ділової активності ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники ділової активності
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Оборотність активів (грн)	2,506	1,039	1,105	-1,467	0,067	-58,547	6,403
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороту)	5,378	3,034	3,474	-2,343	0,440	-43,576	14,489
Період одного обороту обігових коштів (днів)	66,941	118,638	103,624	51,698	-15,014	77,229	-12,655
Коефіцієнт оборотності запасів (обороту)	18,137	14,631	10,565	-3,506	-4,067	-19,329	-27,795
Період одного обороту запасів (днів)	19,849	24,605	34,076	4,756	9,471	23,960	38,495
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороту)	8,403	4,561	7,414	-3,842	2,853	-45,719	62,550
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	42,843	78,929	48,557	36,086	-30,372	84,227	-38,480
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	9,574	4,258	1,795	-5,316	-2,463	-55,528	-57,846
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	37,602	84,551	200,578	46,949	116,027	124,859	137,228

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Оборотність активів показує скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожну гривню використаних активів. Цей показник за 3 роки зменшився з 2,506 грн до 1,105 грн за рахунок зменшення чистого доходу. Коефіцієнт оборотності обігових коштів зменшився з 5,378 оборотів до 3,474 обороту, зниження оборотності веде до зростання потреби в фінансових ресурсах. Період одного обороту обігових коштів збільшився з 66,9 днів до 103,6 дня.

Коефіцієнт оборотності запасів свідчить про кількість оборотів, що здійснили запаси за рік. Коефіцієнт зменшився з 18,1 оборотів до 10,6 оборотів, що є негативним явищем. Період одного обороту збільшився майже вдвічі.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості демонструє кількість оборотів дебіторської заборгованості, тобто скільки разів дебітори погасили свої зобов'язання перед компанією. На 2019 рік оборотність складала 7,4 обороти. Період погашення дебіторської заборгованості значно зріс на 2018 рік і становив 78,9 днів, на 2019 рік він зменшився до 48,5 днів.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року. Показник зменшився з 9,6 оборотів до 1,8 оборот. Період погашення кредиторської заборгованості зріс з 37,6 днів до 200 днів.

2.4. Оцінка оновлення та ефективності використання основних засобів підприємства

Оновлення та ефективність використання основних засобів є важливим фактором розширення можливостей підприємства та підвищення результативності діяльності підприємства. Тому оцінка стану, оновлення та ефективності використання основних засобів мають вагомe значення для підприємства.

Проаналізуємо показники технічного стану основних засобів на ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

**Показники технічного стану основних засобів на
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	112602	231825	236654	119223	4829	105,88	2,08
Знос основних засобів, тис.грн.	45615	52724	63720	7109	10996	15,58	20,86
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	66987	179101	172934	112114	-6167	167,37	-3,44
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,405	0,227	0,269	-0,18	0,04	-43,86	18,39
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,248	0,518	0,024	0,27	-0,49	108,61	-95,39
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,595	0,773	0,731	0,18	-0,04	29,87	-5,41
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,006	0,008	0,004	0,00	0,00	23,34	-54,21

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Первісна вартість основних засобів зросла з 112602 тис. грн до 236825 тис. грн, значний приріст відбувся у 2018 році, основні засоби збільшилися на 119223 тис. грн (105,88%), це свідчить, що підприємство значно оновило основні засоби.

Знос основних засобів поступово зростає на 15-20% кожен рік. Так як відбулося збільшення первісної вартості то зросла й залишкова вартість, у 2018 році зріст становив 112114 тис. грн (167,37%), а на 2019 рік вона скоротилася на 6167 тис. грн (3,44%).

Найбільший коефіцієнт зносу був у 2017 році і становив 0,405, на 2019 рік він скоротився до 0,269. Коефіцієнт оновлення найбільший був у 2018 році і становив 0,518 адже у цей рік була закупівля основних засобів, на 2019 рік коефіцієнт складав 0,024. Коефіцієнт придатності збільшився з 0,595 до 0,773. За

досліджуваний період не спостерігалось значного вибуття основних засобів, коефіцієнт коливався в межах 0,004-0,008.

Розглянемо показники технічного стану основних засобів по групах

Таблиця 2.20

**Показники технічного стану основних засобів по групах на
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.**

Групи основних засобів	2017			2018			2019		
	ПВ, тис. грн.	ЗВ, тис. грн.	Знос %	ПВ, тис. грн.	ЗВ, тис. грн.	Знос %	ПВ, тис. грн.	ЗВ. тис. грн.	Знос %
Земельні ділянки	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Будинки, споруди і передавальні пристрої	38009	19864	47,74	74912	68334	8,78	76496	67792	11,38
Машини та обладнання	56142	32306	42,46	111237	95894	13,79	114440	90979	20,5
Транспортні засоби	555	247	55,50	1619	980	39,47	1690	949	43,85
Інші основні засоби	17896	14570	18,59	44057	13893	68,47	44028	13214	69,99
Основні засоби - всього	112602	66987	40,51	231825	179101	22,74	236654	172934	26,93

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

На 2017 рік основні засоби були зношені на 40,51%, найбільший рівень спрацювання був у транспортних засобів – 55,5% та будинків, споруд і передавальних пристроїв – 47,74%. На 2018 рік основні засоби були зношені вже на 22,74%, найбільшого відновлення зазнали будинки, споруди і передавальні пристрої, їх ступінь зносу становив 8,78%. Також значного оновилися машини та обладнання, їх ступінь зносу зменшився до рівня 13,79%. Станом на 2019 рік основні засоби були зношені на 26,93%. Найбільше зношені були іншу основні засоби – 69,99% та транспортні засоби – 43,85. За досліджуваний період підприємство значно оновило будинки, споруди і передавальні пристрої та машини і обладнання.

Проаналізуємо показники руху основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

Показники руху основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр.

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Первісна вартість на початок року	85175	112602	231825	27427	119223	32,20	105,88
Надійшло у звітному році	27963	120097	5653	92134	-114444	329,49	-95,29
Вибуло в звітному році	536	874	824	338	-50	63,06	-5,72
Первісна вартість на кінець року	112602	231825	236654	119223	4829	105,88	2,08
Коефіцієнт введення	0,248	0,518	0,024	0,270	-0,494	108,61	-95,39
Коефіцієнт вибуття	0,006	0,008	0,004	0,001	-0,004	23,34	-54,21
Коефіцієнт приросту	0,244	0,514	0,020	0,271	-0,494	111,14	-96,03

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Первісна вартість основних засобів на початок року зросла з 112602 тис. грн до 236825 тис. грн, найбільше надходження основних засобів було у 2018 році на суму 120094 тис. грн, на 2019 рік надійшло 5653 тис. грн. Вибуло у 2019 році основних засобів на суму 824 тис.грн. Первісна вартість на кінець року у 2019 році була практично як і на початок через незначний приріст.

Коефіцієнт введення основних засобів у виробництво (коефіцієнт оновлення) показує, на яку суму було введено основних засобів порівняно з їх вартістю на кінець підзвітного періоду. Коефіцієнт введення основних засобів у 2018 році був 0,518 і говорить про те, що підприємство оновило основні засоби на половину суми їх вартості на початок року. На 2019 рік цей коефіцієнт становив 0,024.

Коефіцієнт вибуття основних засобів з виробництва показує, на яку суму були вилучені засоби порівняно з їх вартістю на початок підзвітного періоду. Коефіцієнт вибуття за досліджуваний період був незначним і не перебільшував значення 0,008 (2018 рік).

Коефіцієнт приросту показує ступінь збільшення основних засобів. Найбільшим цей коефіцієнт був у 2018 році – 0,514, у 2019 році цей коефіцієнт був на рівні 0,02 і свідчить про те, що було зовсім незначне збільшення основних засобів.

Проілюструємо ці показники за допомогою діаграми.

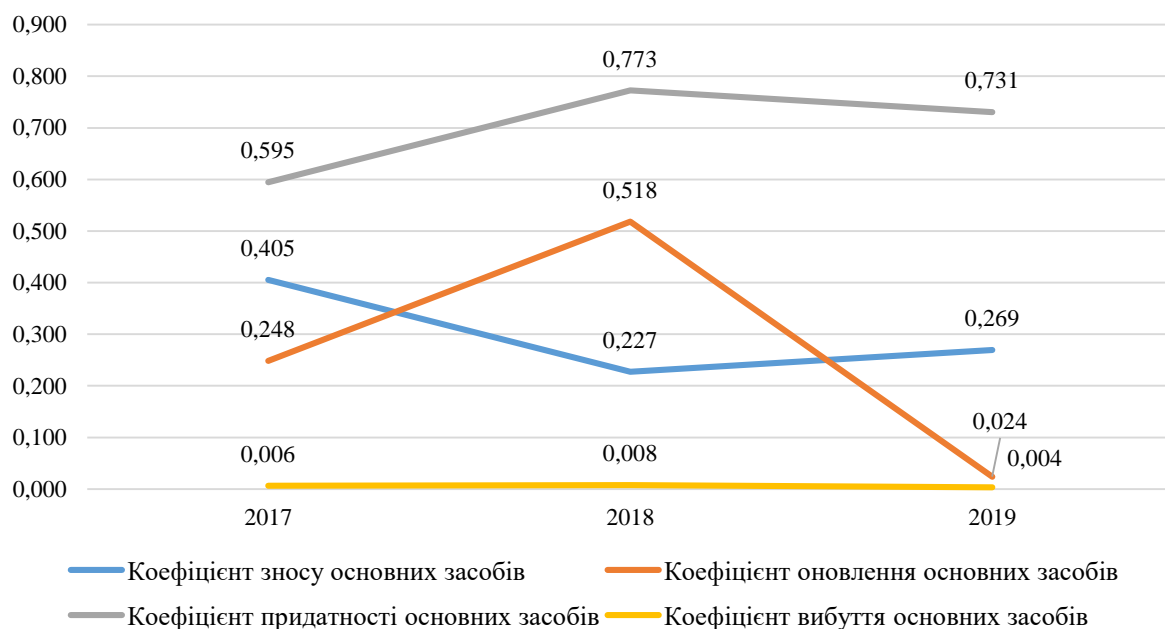

Рис. 2.3 Динаміка показників руху основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017 - 2019 рр. [складено за даними звітності підприємства]

Необхідною умовою ефективного використання основних засобів підприємства є підвищення економічного ефекту від їх експлуатації. Покращення використання основних засобів сприяє збільшенню обсягу продукції, зниженню її собівартості та зростанню прибутку.

Проаналізуємо показники ефективності використання основних засобів на ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.

**Показники ефективності використання основних засобів на ПрАТ
"Ніжинський жиркомбінат" за 2017-2019 рр.**

Показники	2017	2018	2019	Відхилення			
				абсолютне, тис. грн.		відносне, %	
				2018 до 2017	2019 до 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	423451	236131	287682	-187320	51551	-44,24	21,83
Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	5495	-59897	-36765	-65392	23132	-1190,03	-38,62
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	54721	123044	176018	68323	52974	124,86	43,05
Середньооблікова чисельність персоналу основної діяльності, осіб	206	238	222	32	-16	15,53	-6,72
Віддача основних засобів, грн	7,74	1,92	1,63	-5,82	-0,28	-75,20	-14,83
Рентабельність основних засобів, %	10,04	-48,68	-20,89	-58,72	27,79	-	-
Місткість основних засобів, грн.	0,13	0,52	0,61	0,39	0,09	303,23	17,42
Озброєність основних засобів, тис. грн.	265,64	516,99	792,87	251,36	275,88	94,62	53,36

Джерело: розраховано автором на основі звітності підприємства

Віддача основних засобів демонструє ефективність використання основних засобів підприємства, а саме скільки продукції вироблено та скільки надано послуг на кожну гривню фінансових ресурсів вкладену в основні засоби. Показник за досліджуваний період впав з 7,74 грн до 1,63 грн, зменшення показника відбулося через скорочення чистого доходу та збільшення середньорічної вартості основних засобів.

Рентабельність основних засобів характеризує ефективність використання основних засобів, відображає суму чистого прибутку на одну гривню основних засобів. У 2018-2019 роки показник від'ємний збиткову діяльність.

Місткість основних засобів обернений показник віддачі основних засобів, показує величину вартості основних засобів, що припадає на одиницю, випущену підприємством. Показник місткості основних засобів за

досліджуваний період зростає через збільшення вартості основних засобів і в той же час зниження чистого доходу.

Озброєність основних засобів показує скільки основних засобів припадає на одного працівника. За досліджуваний період показник збільшився з 265,64 тис. грн до 792,87 тис. грн за рахунок збільшення вартості основних засобів та незначної зміни кількості працівників.

Висновки до розділу 2

ПрАТ «Ніжинський жиркомбінат» належить до підприємств з переробки насіння олійних культур (соняшнику, ріпаку, льону, сої), основними видами діяльності є: виробництво олії та тваринних жирів; виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик; оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин.

Виробничий процес на підприємстві складний та вимагає великого використання енергоресурсів, палива та є трудомістким. Також визначальною його характеристикою є те, що воно не викидає наднормований обсяг шкідливих речовин. Загалом виробництво на комбінаті досить нешкідливе з екологічного аспекту.

Підприємство добре забезпечене сировиною, матеріальними та трудовими ресурсами, показники ефективності їх використання мають середні значення.

Для досягнення своєї місії комбінат використовує соціально орієнтовані стратегії в поєднанні з економічними. Це дає змогу мати конкурентні переваги на ринку та займати провідні позиції серед підприємств.

Підсумовуючи дослідження підприємства ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" можна зробити наступні висновки:

1. Підприємство оснащене новітнім обладнанням, яке нещодавно було закуплено і на момент дослідження мало досить низький ступінь зносу, завантаженість обладнання складає 98%.

2. На підприємстві спостерігається збільшення дебіторської заборгованості, але збільшення обсягів виробництва не було, можливо це відбулося через необачну кредитну політику чи неплатоспроможність частини покупців.

3. Діяльність підприємства у 2018 році була повністю збиткова, на 2017 рік стан покращився, але підприємство все ще не отримує прибутку від операційної діяльності.

4. На підприємстві не спостерігається плинності персоналу, працівники забезпечені певним рівнем кваліфікації.

5. Підприємство має досить низький рівень платоспроможності, що свідчить про загрозу банкрутства.

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ОНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
ПрАТ «НІЖИНСЬКИЙ ЖИРКОМБІНАТ»

3.1. Напрями оновлення основних засобів підприємства

Одна з першочергових проблем виробничих підприємств є необхідність оновлення основних засобів та їх відповідність сучасним технологіям. Випуск якісної та конкурентоспроможної продукції можливий лише за наявності відповідної матеріально-технічної бази. Оновлення матеріально-технічної бази більшості підприємств є досить проблематичним. Основна причина такого становища – недостатність фінансового забезпечення відтворення основних засобів. Від формування джерел фінансування відтворення основних засобів залежить конкурентоспроможність продукції, ефективність діяльності суб'єктів господарювання, розвиток економіки країни в цілому. Тому, відтворення основних засобів стало однією з найактуальніших проблем національної економіки [25].

Маючи повне уявлення про кожен об'єкт основних засобів в виробничому процесі, про фактори, що впливають на їх формування і використання, можна визначити методи, при використанні яких підвищується ефективність управління основним капіталом і виробничими потужностями підприємства, забезпечується зниження виробничих витрат, а також збільшується продуктивність праці [26].

У структурі основних засобів найбільш важливе значення має активна частина. Чим вище відсоток активної частини основних засобів, тим вище рівень технічної оснащеності праці, тим більше випуску продукції. Будівлі, споруди забезпечують природне функціонування активних елементів основних засобів, тобто вони відносяться до пасивної частини основних засобів.

Оновлення основних засобів означає безперервний процес їх відтворення шляхом придбання нових, реконструкції, технічного переозброєння, модернізації та капітального ремонту.

Основні завдання відтворення основних засобів:

- відшкодування вибулих з різних причин основних засобів;
- збільшення маси основних засобів з метою розширення обсягу виробництва;
- вдосконалення видової та технологічної структури основних засобів, тобто підвищення технічного рівня виробництва.

Для подальшого вибору найбільш ефективного напрямку оновлення основних засобів, необхідно розглянути кожну з форм відтворення більш докладно. Оновлення основних засобів може здійснюватися на простій і розширеній основі.

Схема напрямів оновлення основних засобів підприємства зображена на рис. 3.1.

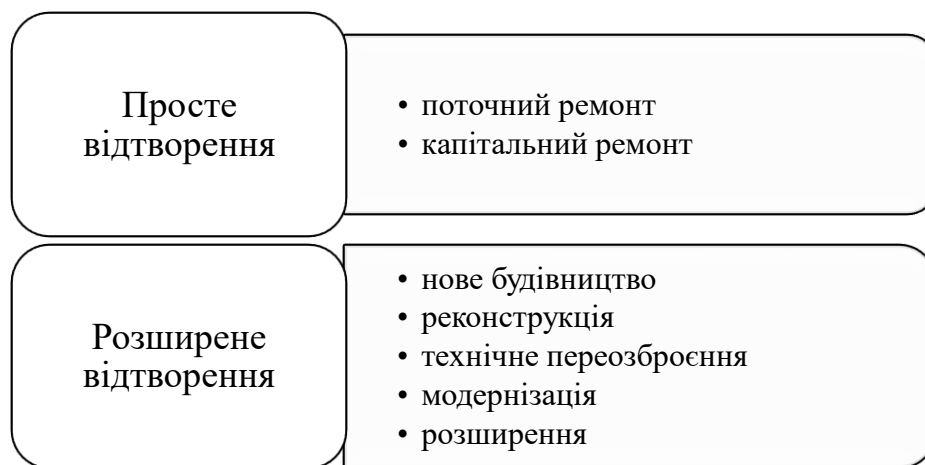

Рис. 3.1. Напрями оновлення основних засобів

Джерело складено автором на основі [25]

Просте відтворення - це оновлення, при якому витрати на відшкодування зносу основних фондів відповідають за величиною нарахованої амортизації. Дана форма відтворення полягає в проведенні визначених робіт за вартістю в межах зношеності основних засобів. Просте відтворення характеризується

відновленням виробництва в колишніх масштабах і на колишньому науково-технічному рівні і здійснюється в наступних формах:

- капітальний ремонт;
- поточний ремонт;

Ремонт є важливим виробничим процесом, від якості і швидкості його виконання залежить ефективність використання основних засобів на підприємствах.

Під ремонтом розуміється комплекс операцій з відновлення справності або працездатності знарядь праці або їх складових частин з урахуванням використання можливостей поліпшення їх технічних параметрів (продуктивності, потужності та ін.).

Капітальний ремонт – це спосіб відшкодування часткового зносу шляхом заміни зношених вузлів машин і устаткування, конструкційних частин будівель і споруд. В результаті капітального ремонту сповільнюється фізичний знос основних засобів, знижується потреба в капітальних вкладеннях на створення нових основних засобів. Необхідність капітального ремонту впливає з різних термінів служби окремих деталей, вузлів устаткування, машин і інших складових частин основних засобів. Розрізняють комплексний і вибіркового капітальні ремонти. Комплексний капітальний ремонт передбачає повну зупинку виробництва, а вибіркового капітальний ремонт здійснюється без його зупинки.

Для підтримки основних засобів у робочому стані і простого відтворення основних засобів на підприємстві також проводять і поточний ремонт. Поточний ремонт – це ремонт, який виконується з періодичністю до одного року для підтримки працездатності машин, обладнання, будівель, споруд. Поточний ремонт здійснюється для забезпечення або відновлення працездатності виробу і полягає в заміні окремих його частин. Такий ремонт проводиться без зупинки виробничого процесу і без розбирання техніки. Такі заходи спрямовані не на тотальне відновлення майна, а на запобігання появи нових пошкоджень і усунення дрібних старих.

Просте відтворення є вихідним пунктом і складовою частиною розширеного відтворення.

Розширене відтворення - це відтворення, при якому витрати на відшкодування зносу основних засобів перевищують суму нарахованої амортизації. Така форма відтворення полягає в проведенні певних робіт за вартістю більше, ніж є амортизаційні відрахування. Воно передбачає наявність у підприємства додаткових джерел у формі прибутку або залучення коштів з боку. [27].

Основними формами розширеного відтворення основних засобів є:

- нове будівництво;
- реконструкція;
- технічне переозброєння;
- модернізація;
- розширення.

Нове будівництво - це зведення об'єктів основного, підсобного та обслуговуючого призначення підприємств і окремих виробництв з метою створення нових виробничих потужностей.

Перевага нового будівництва полягає в тому, що створюються об'єкти з високим технічним рівнем виробництва, так як використовуються прогресивна технологія і техніка, нову сировину і матеріали та ін. Недолік полягає в тому, що потрібні великі інвестиції з тривалим терміном їх окупності.

Таким чином, нове будівництво доцільно тоді, коли створюються принципово нові види продукції, виробництво яких не може бути організовано на діючих об'єктах, а також при необхідності створення нових робочих місць для скорочення безробіття.

Решта форм поновлення основних засобів вимагають менших інвестиційних ресурсів і термінів проведення, але не дають різкого підвищення науково-технологічного рівня виробництва.

Ще однією формою розширеного відтворення є реконструкція. Реконструкція діючих підприємств передбачає перебудову існуючих цехів та

об'єктів основного, підсобного та обслуговуючого призначення без розширення будівель і споруд основного призначення, і пов'язана з удосконаленням виробництва і підвищенням його техніко-економічного рівня на основі досягнень науково-технічного прогресу.

Реконструкція - це не тільки масова заміна морально застарілої і фізично зношеної техніки, але і перебудова будівель і споруд, перепланування цехів, розширення перспектив виробництв. Для реконструкції головним є високий рівень проектних рішень.

Перевагами реконструкції є те, що велика частина інвестицій спрямовується в активні засоби і потрібно менше інвестицій на одиницю продукції. Недоліком є зупинка виробництва на період реконструкції.

Розглянемо більш докладно технічне переозброєння як форму відтворення основних засобів підприємства найбільш відповідну сучасним умовам господарювання. До технічного переозброєння відноситься комплекс заходів щодо підвищення техніко-економічного рівня виробництва, його механізації та автоматизації, модернізації та заміни застарілого і фізично зношеного устаткування новим, більш продуктивним, а також щодо вдосконалення загального для підприємства господарства та допоміжних служб без розширення виробничої площі.

Метою технічного переозброєння діючих підприємств є всебічна інтенсифікація виробництва, збільшення виробничих потужностей, випуску продукції і поліпшення її якості при зростанні продуктивності праці і поліпшення інших техніко-економічних показників роботи підприємства.

Технічне переозброєння виробництва є одним з інструментів практичної реалізації науково-технічного прогресу і основним способом підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Перевагою технічного переозброєння є те, що практично всі інвестиції йдуть в активні засоби, а недоліком - застарілі пасивні засоби.

Формою розширеного відтворення основних засобів є і модернізація, під якою розуміється комплекс заходів, спрямованих на удосконалення основного

засобу, які призводять до якісної поліпшення техніко-економічних властивостей об'єкта і пов'язані із заміною його конструктивно значущих елементів більш сучасними і ефективними.

Модернізація обладнання – це вдосконалення наявного обладнання за рахунок заміни окремих застарілих його частин на більш прогресивні і (або) установки різних пристосувань, що дозволяють підвищити продуктивність праці, якість продукції. Перевагою є мінімальні інвестиції, а недоліком те, що техніка залишається застарілою.

Модернізація основних засобів, що знаходяться в експлуатації, спрямована на підвищення їх технічного рівня і поліпшення економічних показників шляхом внесення змін, удосконалень, що відповідають сучасним науково-технічним вимогам.

Ще однією формою відтворення основних засобів є розширення.

Розширення діючих підприємств – це створення додаткових виробництв на діючому підприємстві, а також спорудження нових і розширення існуючих окремих цехів та об'єктів основного, підсобного та обслуговуючого призначення на території підприємств або прилеглих до них майданчиках з метою створення додаткових або нових виробничих потужностей.

Розширення ведуть на новій технічній основі. Як правило, воно націлене на екстенсивне збільшення потужності діючого підприємства і підвищення технічного рівня виробництва.

Перевагами розширення виробництва є те, що потрібно менше інвестицій на одиницю продукції і швидко освоюються потужності, а недоліком те, що значна частка інвестицій йде в пасивні засоби.

Таким чином, нове будівництво, розширення, реконструкція і технічне переозброєння, і як методи відтворення основних засобів, припускають додаткове введення нових засобів (нове будівництво, розширення) з одночасним оновленням старих (реконструкція) або тільки оновлення, заміну старих, морально і фізично зношених основних фондів (технічне переозброєння, підтримання діючих виробничих потужностей) новими.

Економічний ефект оновлення основних засобів виражається в зростанні продуктивності праці, зниженні витрат, підвищенні якості і конкурентоспроможності продукції, поліпшенні умов праці.

Кількісна зміна характеризує такі показники, як зміна вартості (первісної, залишкової) основних виробничих засобів, зміна кількості натуральних одиниць основних виробничих засобів. Збільшення цих показників характеризує зростання вартості майна підприємства, тобто необоротних активів.

Якісні зміни основних засобів характеризують такі показники: коефіцієнт фізичного і морального зносу, коефіцієнти вибуття, введення та оновлення, озброєність праці та частка активної частини основних засобів в їх загальній вартості, рівень.

3.2. Економічне обґрунтування доцільності реконструкції дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії

Проведена техніко-економічна характеристика ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" свідчить про те, що підприємство використовує свої потужності стабільно та майже в повному обсязі, але частина основних засобів застаріла та потребує модернізації або реконструкції. Комбінат протягом у 2018-2019 році має збитки, це свідчить про те, що підприємство може почати втрачати своїх споживачів, що ще більш негативно позначиться на фінансових показниках. У 2011 році підприємство запровадило грануляцію лузги. Гранули - альтернативний вид палива. При спалюванні одна тонна гранул заміняє по теплотворності півкуба газу. Спалювання гранули у чотири рази вигідніше ніж використання газу. Тому для забезпечення необхідної продуктивності і якості готової продукції ми пропонуємо провести реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва. Всю гранульовану лузгу підприємство експортує, що дозволяє отримати додатковий прибуток.

Реконструкція дільниці, монтажні та пусконаладжувальні роботи будуть проводитись в короткі терміни (15-25 днів).

Технічні характеристики лінії грануляції наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Технічні характеристики лінії грануляції
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Назва параметрів	До реконструкції	Після реконструкції
Продуктивність, кг/год	800-1100	800-2200
Потужність, кВт	142	217,5
Коефіцієнт використання потужності	0,7	0,85
Вологість сировини на вході, %	25-65	25-65
Вологість сировини після сушки, %	10-14	8-12
Кількість обслуговуючого персоналу	2-4	2-4
Вид палива	солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін.	солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін.
Витрата палива при вологості не більше 14%, кг / год	70-90	110-150

Джерело : власні розрахунки автора

Проведемо кошторисно-фінансовий розрахунок на реконструкцію (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Кошторисно-фінансовий розрахунок реконструкції лінії грануляції

Витрати	Вартість, грн
Заробітна плата	189000
Запчастини	1550000
Транспортування	89000
Заготівельно-складські витрати	22000
Всього	1850000

Джерело : власні розрахунки автора

Частина запчастин котру ми демонтуємо пропонуємо здати на металобрухт, а саме 1,5 тони, вартість 1 тони металобрухту – 3000 грн, то початкова сума інвестицій становитиме:

$$1850000 - (1,5 * 3000) = 1845500 \text{ грн.}$$

Отже, кошторисна вартість проекту складає 1845500 грн.

Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ "Укргазбанк". Річна відсоткова ставка складає 26% річних, термін кредитування 5 років, одноразова комісія 0,5%.

Сума погашення кредиту визначається за формулою:

$$\Pi = \frac{C \cdot P}{1 - \frac{1}{(1+P)^t}} + k \quad (3.1)$$

де Π – сума погашення кредиту;

C – сума кредиту;

P – річна відсоткова ставка, у частках одиниць;

T – кількість виплат платежу, раз;

k – одноразова комісія.

Сума погашення довгострокового кредиту становить:

$$\Pi = \frac{1845500 \cdot 0,26}{1 - \frac{1}{(1+0,26)^5}} + (1845500 \cdot 0,05) = 1974685 \text{ грн}$$

Річна сума платежу за користування банківським кредитом визначається по формулі

$$\Pi\% = C \times P \quad (3.2)$$

Графік погашення банківського кредиту з розподілом на сплату основної частини боргу та відсотків за користування кредитом наведено в табл. 3.3.

**Графік погашення боргу перед
ПАТ АБ "Укргазбанк" в 2020 – 2024 рр, грн**

Рік	Заборгованість по кредиту	Погашення кредиту	Відсотки по кредиту	Комісія	Виплати в рік
2020	1845500	369100	39985,9	9227,5	418313,4
2021	1476400	369100	31988,7	0	401088,7
2022	1107300	369100	23991,5	0	393091,5
2023	738200	369100	15994,4	0	385094,4
2024	369100	369100	7997,2	0	377097,2
Всього		1845500	119957,7	9227,5	1974685

Джерело : власні розрахунки автора

Отже, за 5 років буде погашено весь борг та сплачено 129185,2 грн відсоткових платежів та одноразової комісії за користування кредитними коштами.

Для розрахунку обсягу наданих послуг визначимо показники виробничої програми лінії грануляції в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Розрахунок річної виробничої програми лінії грануляції

Показник	Значення
Продуктивність, т/год	2,2
Коефіцієнт використання потужності	0,85
Тривалість робочої зміни, год.	8
Кількість змін на добу	3
Кількість робочих днів у році	251
Обсяг виробництва, т	11264,88

Джерело : власні розрахунки автора

Річна виробнича програма (РВП) лінії грануляції складе:

$$\text{РВП} = \text{продуктивність} \times \text{коефіцієнт використання потужності} \times \\ \times \text{тривалість робочої зміни} \times \text{кількість змін} \times \text{кількість робочих днів} = 2,2 \times 0,85 \\ \times 8 \times 3 \times 251 = 11264,88 \text{ тонн.}$$

Витрати на річний обсяг виробництва визначаються, виходячи із норм витрат палива на 1 т насіння. В якості палива можна використовувати соломку (спресовану в тюки або рулони) дрота, пелети, тирсу та інші види палива. Підприємство використовує соломку в рулонах. Розрахунок наведемо в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок вартості палива на роботу лінії грануляції

Показник	До реконструкції	Після реконструкції
Обсяг виробництва продукції, т	3865	11264,88
Витрати палива: на 1 т продукції	81,8	68,2
на річний обсяг	316157	762264,8
Вартість 1 кг соломи в рулонах, грн	5,8	
Витрати на річний обсяг виробництва, тис. грн	1833,7	4421,1
Витрати на 1 тону, грн	474,44	392,47

Джерело : власні розрахунки автора

Витрати палива на 1 тонну продукції:

до реконструкції = $90/1,1 = 81,8$ кг/тонну;

після реконструкції = $150/2,2 = 68,2$ кг/тонну.

На річний обсяг:

до реконструкції = $3865 \times 81,8 = 316157$ кг (316,2 т.);

після реконструкції = $11264,88 \times 68,2 = 762264,8$ кг (762,3 т.)

Витрати на річний обсяг виробництва:

до реконструкції = $316157 \times 5,8 = 1833710,6$ грн (1833,7 тис. грн);

після реконструкції = $762264,8 \times 5,8 = 4421135,84$ грн (4421,1 тис. грн)

Витрати на 1 тонну продукції :

до реконструкції = $1833710,6/3865 = 474,44$ грн;

після реконструкції = $4421135,84/11264,88 = 392,47$ грн

Після проведених розрахунків можемо зробити висновок, що використовуване паливо є економічним та вигідним, після реконструкції витрати на 1 тонну продукції зменшаться з 474,44 грн до 392,47 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тонну зменшаться на 81,97 кг/тонну.

Розрахуємо основну заробітну плату працівників, що обслуговують лінію грануляції. При використанні потужності лінії повною мірою необхідно 4 працівники для обслуговування, заробітна плата за зміну складає 324,4 грн, 3 зміни за добу, 251 робочих днів у рік.

Основна заробітна плата: $4 \times 324,4 \times 3 \times 251 = 977092,8$ грн

На 1 тонну продукції: $977092,8/11264,88 = 86,74$ грн

Розрахуємо амортизаційні відрахування. Первісна вартість після проведення реконструкції буде складати 2450000 грн. Строк корисного використання 5 років (згідно Податкового кодексу мінімальний строк використання об'єктів основних засобів 4 групи – машини та обладнання – складає не менше 5 років). Очікується, що об'єкт буде мати ліквідаційну вартість 345000 грн. При нарахуванні амортизації використовується прямолінійний метод. Річна норма амортизації складе: $(2450000 - 345000)/5 = 421000$ грн.

На 1 тону продукції: $421000/11264,88 = 37,37$ грн.

Інші витрати на ремонт та обслуговування лінії в перший рік експлуатації будуть складати 1% від вартості обладнання: $1845500 * 0,01 = 18455$ грн.

На 1 тону продукції: $18455/11264,88 = 1,64$ грн

Разом витрати на утримання і експлуатацію обладнання в розрахунку на 1 тону продукції складають: $37,37 + 1,64 = 39,01$ грн/т.

Основна заробітна працівників, що будуть обслуговувати лінії складає 977092,8 грн. Додаткова заробітна плата на підприємстві встановлена у розмірі 30% від основної заробітної плати. Єдиний соціальний внесок – 22%.

Загальновиробничі витрати по підприємству складають 65% від основної заробітної плати робітників. Розмір адміністративних витрат приймаємо в розмірі 7% від виробничої собівартості. Витрати на збут приймаємо у розмірі 8% від виробничої собівартості. Витрати на збут включають витрати на приймання замовлень від сільгосппідприємств, оплата послуг зв'язку та заробітну плату збутового персоналу.

Узагальнимо розрахунок у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Планова калькуляція вартості послуг із гранулювання лушпиння за 1 тону на плановий рік

Показник	Витрати на весь обсяг, грн.	Витрати на 1 тону, грн
Паливо та енергія на технологічні цілі	4421135,84	392,47
Основна заробітна плата робітників	977092,8	86,74
Додаткова заробітна плата	293127,84	26,02
Відрахування на соціальні заходи	214960,4	19,08
Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	439455	39,01
Загальновиробничі витрати	635110,32	56,4
Виробнича собівартість	6980882,2	619,72
Адміністративні витрати	480478,754	42,65
Витрати на збут	549118,576	48,75
Повні витрати	8010479,53	711,12

Джерело : власні розрахунки автора

Отже, повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 711,12 грн на 1 тонну, виробнича собівартість 619,72 грн на 1 тонну. При плановому обсязі в 11264,88 тонну повні витрати складатимуть 8010479,53 грн.

У 2019 році підприємство виробило 3865 тонн гранул на суму 3251 тис. грн, уся продукція була реалізована на суму 6713 тис.грн. Собівартість складала 841,1 грн на 1 тонну, а ціна реалізації була 1736, 87 грн за 1 тонну.

Після реконструкції підвищиться якість продукції та значно зростуть обсяги. Розрахуємо показники прибутку та доходу при незмінній ціні реалізації (табл. 3.7).

Дохід від реалізації після реконструкції лінії:

$$11264,88 \times 1736,87 = 19565600 \text{ тис. грн}$$

Таблиця 3.7

Чисті грошові потоки за проектом

Показники	До реконструкції	Після реконструкції	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	6713	19565,60	12852,6	191,5
Амортизація, тис. грн	162	421	259	159,9
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	5594,2	16304,7	10710,5	191,5
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	2343,2	8294,2	5951	253,9
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток, збиток), тис. грн	1855,55	7264,6	5409,05	291,5
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	1521,6	5956,972	4435,372	291,5
Чистий грошовий потік, тис. грн	1683,6	6377,972	4694,372	278,8

Джерело : власні розрахунки автора

Чистий дохід = дохід від реалізації – ПДВ

до реконструкції: $6713 - (6713/6) = 5594,2$ тис. грн.

після реконструкції: $19565,6 - (19565,6/6) = 16304,7$ тис. грн.

Валовий прибуток = чистий дохід – собівартість

до реконструкції: $5594,2 - 3251 = 2343,2$ тис. грн

після реконструкції: $16304,7 - 8010,5 = 8294,2$ тис. грн

Фінансовий результат до оподаткування = валовий прибуток –
(адміністративні витрати + витрати на збут)

до реконструкції: $2343,2 - (227,57 + 260,08) = 1855,55$ тис. грн

після реконструкції: $8294,2 - (480,5 + 549,1) = 7264,6$ тис. грн

Чистий прибуток (збиток) = фінансовий результат до оподаткування –
податок на прибуток (18%)

до реконструкції: $1855,55 - (1855,55 \times 0,18) = 1521,6$ тис. грн

після реконструкції: $7264,6 - (7264,6 \times 0,18) = 5956,972$ тис. грн

Чистий грошовий потік = чистий прибуток (збиток) + амортизація

до реконструкції: $1521,6 + 162 = 1683,6$ тис. грн

після реконструкції: $5956,972 + 421 = 6377,972$ тис. грн

Отже, при збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тон ми отримаємо додаткового чистого прибутку у розмірі: $6377,972 - 1683,6 = 4694,372$ тис. грн. Такого результату можна досягнути, якщо збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Розрахуємо ефективність (доцільність) проектного рішення реконструкції лінії грануляції. Вихідні данні наведемо в табл. 3.8

Таблиця 3.8

**Вихідні данні для розрахунку ефективності проектного рішення
реконструкції лінії грануляції**

Показник	Одиниця виміру	Значення показника
Інвестиційні витрати	тис. грн	1974,7
Чистий грошовий потік	тис. грн	6377,972
Чистий додатковий прибуток	тис. грн	4694,372
Ставка дисконту	%	8
Тривалість життєвого циклу проекту	років	5

Джерело: власні розрахунки автора

Чистий приведенний дохід розрахуємо за формулою:

$$ЧПД = \sum_{t=1}^n \frac{ЧГП_t}{(1+p)^t} - Ie_{заг} \quad (3.3)$$

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+P)^t} \quad (3.4)$$

де p - ставка дисконту в частках одиниці.

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків зведемо в таблицю 3.9.

Спочатку розрахуємо коефіцієнт дисконтування:

Для нульового року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^0} = 1;$$

Для першого року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^1} = 0,556;$$

Для другого року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^2} = 0,309;$$

Для третього року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^3} = 0,171;$$

Для четвертого року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^4} = 0,095;$$

Для п'ятого року:

$$K_{\partial} = \frac{1}{(1+0,08)^5} = 0,053.$$

Розраховані данні занесемо в табл. 3.9

Таблиця 3.9

Розрахунок дисконтованих чистих грошових потоків проекту

Показники							Всього
	0	1	2	3	4	5	
ІВ	1974,7	-	-	-	-	-	1974,7
ЧГП	-	6377,972	6377,972	6377,972	6377,972	6377,972	31889,86
K_{∂}	1	0,556	0,309	0,171	0,095	0,053	x
ЧГП* K_{∂}	-	3546,15	1090,63	1090,63	605,91	338,03	7551,52

Джерело: власні розрахунки автора

$$\text{ЧПД} = 7551,52 - 1974,7 = 5576,82 \text{ тис. грн.}$$

Чистий приведений дохід величина позитивна тобто реальні вигоди від реалізації проекту перевищують затрати на проект на 5576,82 тис. грн.

Індекс (коефіцієнт) доходності:

$$ID = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{\text{ЧПД}_t}{(1+p)^t}}{I_{\text{взаг}}} \quad (3.5)$$

$$ID = 7551,52/1974,7 = 3,82$$

Тобто з 1 грн. інвестицій ми отримаємо 3,82 грн. дисконтованого чистого грошового потоку за весь період життєвого циклу проекту. Індекс доходності більший одиниці. Інвестування є доцільним.

Індекс (коефіцієнт) рентабельності:

$$IP = \frac{\overline{\text{ЧПД}_i}}{I_{\text{взаг}}} \quad (3.6)$$

$$IP = 4694,372/1974,7 = 2,38$$

Отже, з 1 грн. інвестицій ми отримаємо 2,38 грн. чистого прибутку щорічно.

Дисконтований період окупності:

$$PO_{\text{д}} = \frac{I_{\text{взаг}}}{\left[\sum_{t=1}^n \frac{\text{ЧПД}_t}{(1+p)^t} \right] \div n} \quad (3.7)$$

$$PO_{\text{диск}} = \frac{1974,7}{7551,52/5} = 1,3 \text{ роки}$$

Дисконтований період окупності складає 1,3 року, що менше 5 років. Отже, період окупності в межах життєвого циклу проекту.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві. Розрахунки проводилися при незмінному обсязі виробництва.

3.3. Вплив запропонованого заходу на основні показники діяльності та показники ефективності використання основних засобів підприємства

За даними обчисленими у підрозділі 3.2. розрахуємо прогнозні показники діяльності підприємства на плановий рік.

Будь-які зміни в основних засобах несуть за собою вплив на всю діяльність підприємства, призводять до збільшення або зменшення техніко-економічних показників, прибутковості та рівня рентабельності. Оцінка ефективності впроваджуваних заходів проводиться для розрахунку можливого обсягу прибутку, що буде отриманий після його впровадження або попередити негативні зміни у діяльності підприємства, що можуть бути спричиненні внаслідок реалізації проекту.

Розрахуємо як зміниться структура основних засобів на прогнозний рік лише за умови реконструкції лінії грануляції на ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" по первісній вартості на кінець року (табл. 3.10)

Таблиця 3.10

Вплив реконструкції обладнання на структуру основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Групи основних засобів	2019		Прогнозний рік		Відхилення	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
Будинки, споруди і передавальні пристрої	67792	39,20	67792	38,79	0	0
Машини та обладнання	90979	52,61	92824,5	53,11	1846	2,03
Транспортні засоби	949	0,55	949	0,54	0	0
Інші основні засоби	13214	7,64	13214	7,56	0	0
Основні засоби - всього	172934	100	173650	100	-	-

Джерело: розраховано автором

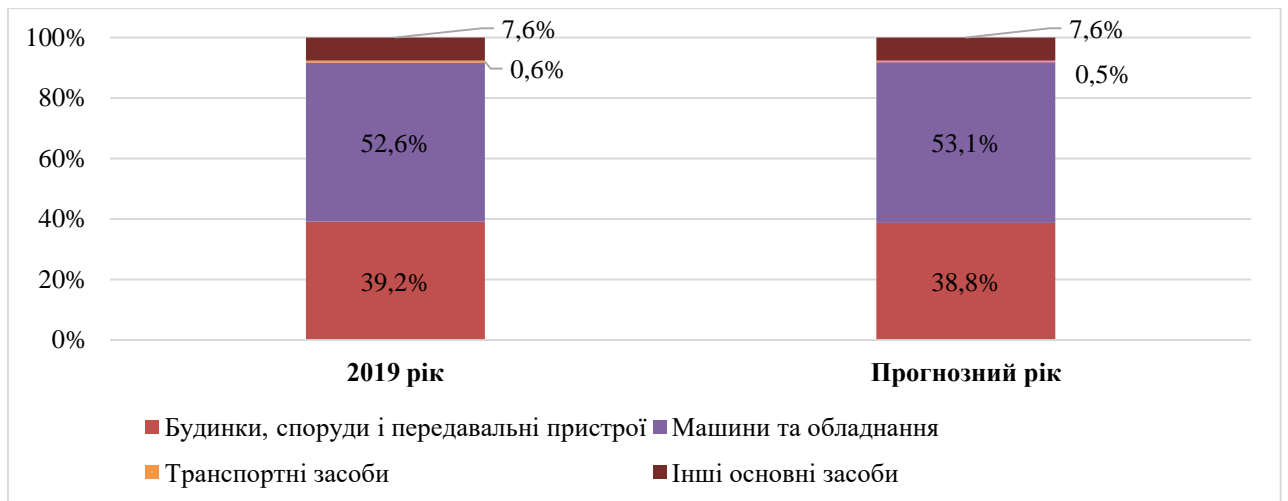

Рис. 3.1. Вплив реконструкції обладнання на структуру основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Джерело: власні розрахунки автора

Реконструкція лінії грануляції призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,4 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,5 відсоткових пункти.

Розрахуємо зміну показників руху основних засобів після реконструкції обладнання (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

**Вплив реконструкції лінії грануляції на показники руху та
ефективності відтворення основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Показники	2019	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	176017,5	178192,5	2175	1,24
Надійшло основних засобів, тис. грн	5653	7498,5	1845,5	32,6
Вибуло основних засобів, тис. грн	824	824	0	0,00
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,024	0,031	0,007	-
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,004	0,003	-0,001	-
Коефіцієнт приросту основних засобів	0,02	0,028	0,008	-

Джерело: власні розрахунки автора

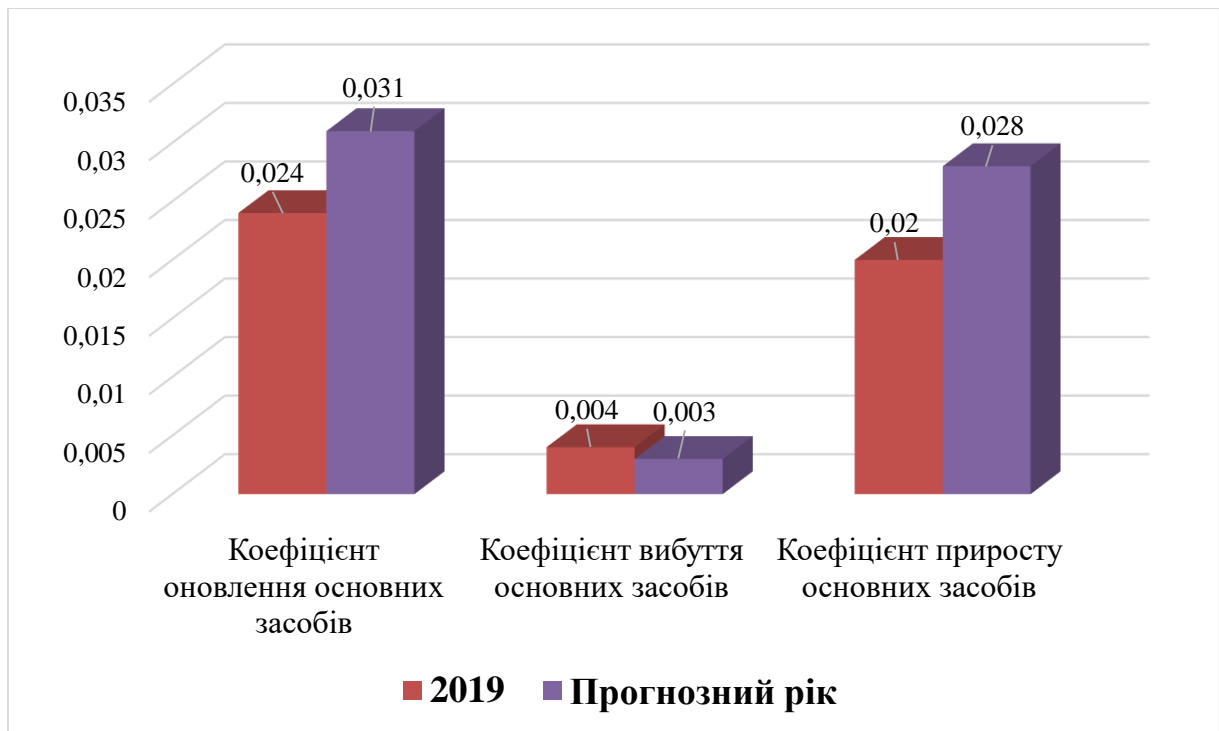

Рис. 3.2. Вплив реконструкції лінії грануляції на показники руху та ефективності відтворення основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Джерело: власні розрахунки автора

Після проведення реконструкції можемо спостерігати збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2175 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1845,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився з 0,024 до 0,031, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,028, що свідчить про позитивні зміни. Планується, що вибуття основних засобів не передбачається.

Для оцінки стану основних засобів розраховують коефіцієнти стану основних засобів і вивчають їх динаміку. Вихідні данні для розрахунку коефіцієнтів стану основних засобів та їх динаміки наведені в табл. 3.12.

Після реконструкції обладнання балансова вартість основних засобів зросте на 1845,5 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,267, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,733.

**Вплив реконструкції обладнання на показники стану
та ефективності відтворення основних засобів
ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Показники	2019	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Балансова вартість основних засобів на початок року	236654	238856,6	2202,6	0,93
Балансова вартість основних засобів на кінець року	172934	173955	1845,5	1,07
Знос основних засобів	63720	64141	421	0,66
Коефіцієнт зносу	0,269	0,267	-0,002	-
Коефіцієнт придатності	0,731	0,733	0,002	-

Джерело: власні розрахунки автора

Розрахуємо зміну показників ефективності використання основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" після реконструкції лінії грануляції та занесемо в таблицю 3.13.

Таблиця 3.13

**Вплив реконструкції обладнання на показники ефективності
використання основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"**

Показники	2019	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
Озброєність основних засобів, тис. грн.	792,87	795,73	3,49	0,44
Місткість основних засобів, грн/грн	0,61	0,60	-0,02	-3,279
Віддача основних засобів, грн/грн	1,63	1,66	0,1	6,135

Джерело: власні розрахунки автора

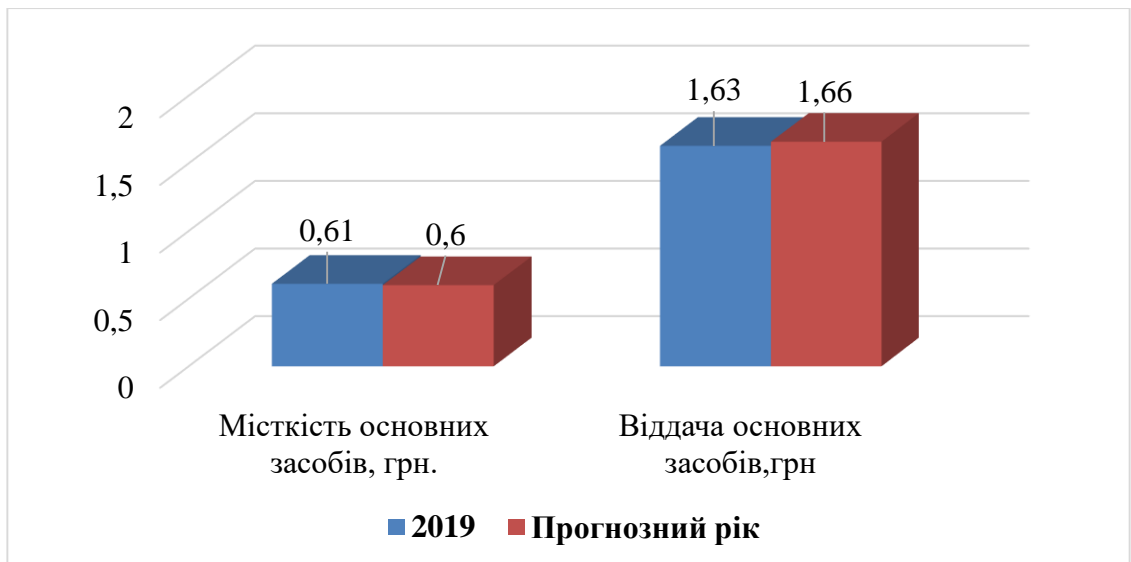

Рис. 3.3. Вплив реконструкції обладнання на показники ефективності використання основних засобів ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Джерело: власні розрахунки автора

Після реконструкції лінії грануляції очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,59 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,73 грн/грн, що свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

Розрахуємо вплив реконструкції лінії грануляції на техніко-економічні показники підприємства.

Таблиця 3.14

Вплив проекту на основні показники господарської діяльності ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат"

Показники	2019	Прогнозний рік	Відхилення	
			Абсолютне, тис. грн	Відносне, %
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	176017,5	178192,5	2175	1,24
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг), тис. грн	286672	299524,6	12852,6	1,64
Собівартість реалізованої продукції (послуг), тис. грн	268382	272111,9	3729,9	1,39
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	19302	29899,3	10597,3	54,90
Адміністративні витрати тис. грн	10050	10302,93	252,93	2,52

1	2	3	4	5
Витрати на збут, тис. грн	10634	10922,92	288,92	2,72
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	-36765	-26052,65	10712,35	29,14
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-36765	-27980,9	8784,1	23,89
Продуктивність праці, тис. грн. /особу.	1291,3	1312,5	21,15	1,64
Віддача основних засобів, грн./грн.	1,63	1,66	0,03	1,84
Місткість основних засобів, грн./грн.	0,61	0,6	-0,01	-1,64
Озброєність праці, грн./особу.	792,9	795,7	2,86	0,36
Рентабельність основних засобів, %	-20,9	-15,7	5,18	-

Джерело: розраховано автором

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8784,1 тис. грн. або на 23,89%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

В результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- збільшилися адміністративні витрати на 2,52% та витрати на збут на 2,72% через збільшення обсягу виробництва;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;
- рентабельність основних засобів збільшилася на 5,18%, але все ж залишається від'ємною.

Отже, реконструкція дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

Висновки до розділу 3

Проведена техніко-економічна характеристика ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" свідчить про те, що підприємство використовує свої потужності

стабільно та майже в повному обсязі, але частина основних засобів застаріла та потребує модернізації або реконструкції.

Для забезпечення необхідної продуктивності і якості готової продукції ми пропонуємо провести реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва.

Розмір необхідних інвестицій складає 1974700 грн. Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ "Укргазбанк".

В якості палива використовується солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін., це економічно та вигідно, після реконструкції витрати на 1 тону продукції зменшаться з 474,44 грн до 392,47 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тону зменшаться на 81,97 кг/тону.

Повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 711,12 грн на 1 тону, виробнича собівартість 619,72 грн на 1 тону. При плановому обсязі в 11264,88 тону повні витрати складатимуть 8010479,53 грн.

При збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тонн ми отримаємо додаткового чистого прибутку у розмірі: 4694,372 тис. грн. Такого результату можна досягнути, якщо збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Період окупності в межах життєвого циклу проекту.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві.

Реалізація проекту призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,4 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,4 відсоткових пункти.

Також буде спостерігатися збільшення середньорічної вартості основних засобів на 2175 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1845,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився з 0,024 до 0,031, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,028, що свідчить про позитивні зміни.

Балансова вартість основних засобів зростає на 1845,5 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,268, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,732. Очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,6 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,66 грн/грн, що також свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8784,1 тис. грн. або на 23,89%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

В результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- збільшилися адміністративні витрати на 2,52% та витрати на збут на 2,72% через збільшення обсягу виробництва;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;
- рентабельність основних засобів збільшилася на 5,18%, але все ж залишається від'ємною.

Отже, реконструкція дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Найбільш важливою частиною матеріальних цінностей підприємства є основні засоби, саме вони створюють необхідні умови для функціонування підприємства.

«Основні засоби» – це засоби праці, які мають вартість і виконують певну функцію на підприємстві довготривалий час у своїй незмінній споживній формі, а їхня вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції та платні послуги частинами в міру спрацювання.

Основні засоби групуються залежно від функціонального призначення, ролі у виробничому процесі, галузевої належності.

У процесі виробничого використання, під впливом часу, сил природи основні засоби поступово зношуються, вони втрачають свої первинні фізичні якості, свою первісну та фізичну вартість. Розрізняють фізичний і моральний знос, а також знос під дією сил природи.

Оцінку проводять за допомогою сукупності показників: руху, технічного стану та ефективності використання основних засобів.

Проаналізувавши господарську діяльність підприємства ПрАТ "Ніжинський жиркомбінат" можна зробити наступні висновки:

1. Підприємство оснащене новітнім обладнанням, яке нещодавно було закуплено і на момент дослідження мало досить низький ступінь зносу, завантаженість обладнання складає 98%.

2. На підприємстві спостерігається збільшення дебіторської заборгованості, але збільшення обсягів виробництва не було, можливо це відбулося через необачну кредитну політику чи неплатоспроможність частини покупців.

3. Діяльність підприємства у 2018 році була повністю збиткова, на 2017 рік стан покращився, але підприємство все ще не отримує прибутку від операційної діяльності.

4. На підприємстві не спостерігається плинності персоналу, працівники забезпечені певним рівнем кваліфікації.

5. Підприємство має досить низький рівень платоспроможності, що свідчить про загрозу банкрутства.

Для забезпечення необхідної продуктивності і якості готової продукції було запропоновано провести реконструкцію дільниці грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії. Реконструкція дозволить підвищити якість продукції та обсяги виробництва.

Розмір необхідних інвестицій складає 1020500 грн. Оскільки підприємство не має коштів для сплати реконструкції лінії грануляції, то передбачається залучення банківського кредиту в ПАТ АБ "Укргазбанк".

В якості палива використовується солома, спресована в тюки або рулони, дрова, пелети, лушпиння, тирса, ін., це економічно та вигідно, після реконструкції витрати на 1 тону продукції зменшаться з 58,9 грн до 48,7 грн. При збільшенні обсягів виробництва у 2,9 рази, витрати на річний обсяг збільшаться у 2,4 рази. Витрати палива на 1 тону зменшаться на 13,6 кг/тону.

Повні витрати на виробництво гранул з лушпиння складають 298,52 грн на 1 тону, виробнича собівартість 265,46 грн на 1 тону. При плановому обсязі в 11264,88 тону повні витрати складатимуть 3364215,38 грн.

При збільшенні виробництва гранул з лушпиння з 3865 тонн до 11264,88 тонн ми отримаємо додаткового чистого прибутку у розмірі: 8432,81 тис. грн. Такого результату можна досягнути, якщо збільшити виробництво соняшникової олії у 3 рази та при повному використанні виробничих потужностей.

Таким чином, розрахунки показали, що проект з реконструкції лінії грануляції є ефективним за всіма показниками і його можна реалізувати на підприємстві.

Реалізація проекту призведе до структурних змін в основних засобах. Частина будинків, споруд і передавальних пристроїв зменшиться на 0,2 відсоткових пункти, а машини та обладнання збільшаться на 0,2 відсоткових пункти.

Також буде спостерігатися збільшення середньорічної вартості основних засобів на 774,5 тис. грн, оскільки надійшло основних засобів на 1020,5 тис. грн. Коефіцієнт приросту основних засобів збільшився з 0,024 до 0,028, а коефіцієнту приросту основних засобів з 0,02 до 0,024, що свідчить про позитивні зміни.

Балансова вартість основних засобів зростає на 1021 тис. грн, тобто на вартість самої реконструкції. Коефіцієнт зносу зменшиться з 0,269 до 0,268, а коефіцієнт придатності збільшиться з 0,731 до 0,732. Очікується зменшення місткості основних засобів з 0,61 грн/грн до 0,59 грн/грн та збільшення віддачі основних засобів з 1,63 грн/грн до 1,73 грн/грн, що також свідчить про позитивні зміни на підприємстві.

В результаті запровадження заходу сума чистого збитку підприємства зменшиться на 8432,81 тис. грн. або на 22,94%.

Реконструкція лінії грануляції збільшить обсяг чистого доходу на 12852,6 тис. грн. або на 4,48%.

В результаті впровадження проекту відбулися наступні зміни в показниках діяльності підприємства:

- зменшилися адміністративні витрати на 0,54% та витрати на збут на 0,58% через те, що з допомогою реконструкції зменшилася собівартість продукції;
- продуктивність праці збільшилася на 4,48% через збільшення чистого доходу та незмінної чисельності персоналу;
- рентабельність основних засобів збільшилася на 4,86%, але все ж залишається від'ємною.

Отже, реконструкція ділянки грануляції лушпиння шляхом монтажу лінії забезпечило підприємству скорочення чистого збитку, збільшення чистого доходу та скорочення витрат, що стало причиною поліпшення результатів діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Завадський Й.С. Економічний словник / Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич. – К. : Кондор, 2006. – 356 с.
2. Гречко С.М. Особливості визнання основних засобів в цілях бухгалтерського обліку та оподаткування / С.М. Гречко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2011. – № 3(21). – Ч. 2. – С. 23–31.
3. Лытнева Н.А. Бухгалтерский учет : [учебник] / Н.А. Лытнева, Л.И. Малявкина, Т.В. Федорова. – М. : ФОРУМ ; ИНФРА-М, 2006. – 496 с.
4. Сук Л.К. Фінансовий облік : [навч. посіб.] / Л.К. Сук, П.Л. Сук ; 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 2012. – 647 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : [навч.-практ. посіб.] / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.
6. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики / За ред. А.М. Коваленко. – Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2006. – 1024 с.
7. Агрес О.Г. Економічна ефективність використання основних засобів сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О.Г. Агрес ; Львівський нац. аграр. ун-т. – Львів, 2013. – 20 с.
8. Коваленко О.В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства / О.В. Коваленко, І.В. Громова // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2014. – Вип. 7. – С. 20–27.
9. Неміш Ю.В. Поняття «основні засоби» у сучасних наукових дослідженнях / Ю.В. Неміш // Аграрна економіка. – 2012. – Т. 5. – № 3–4. – С. 181–187.
10. Бабяк Н.Д. Амортизаційні відрахування як фінансове джерело відтворення основних засобів підприємств / Н.Д. Бабяк // Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». – 2005. – № 10(82). – С. 177–185.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 27.04.2000 року № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України від 01.10.2013. - Режим доступу: «<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>».
13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) «Основні засоби» [Електронний ресурс] // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. – Режим доступу : «http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014».
14. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка і організація виробництва» для напряму підготовки 6.050504 «Зварювання» / Укл.: Чернявська І.М., Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2014. – 90 с.
15. Атамас П, Й, Основи обліку в бюджетних установах / П, Й, Атамас. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 288 с.
16. Бухгалтерський фінансовий облік [текст]: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутиця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. - 912 с.
17. Андрійчук В. Г. Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероблене. / В. Г. Андрійчук. — К.: КНЕУ, 2002. — 624 с.
18. Причепка І.В. Економіка та організація виробництва. Самостійна та індивідуальна робота студентів / Причепка І. В., Руда Л. П. - Вінниця : ВНТУ, 2017. - 186 с.
19. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
20. Геращенко І. О. Управління ефективністю використання основних засобів / І. О. Геращенко, О. А. Стрижко. // Економіка та управління підприємствами. – 2015. – С. 23–28.

21. Лиса Н. В. Методичні засади оцінки ефективності використання основних фондів харчових підприємств / Н. В. Лиса. // №1 (30). – 2013. – С. 147–152.
22. Кругляк Б. С. Економічний аналіз підприємства: навч. посібник для студ ВНЗ / Кругляк Б. С., Бондар Т. П., Зайцева О. Б., Ковальов А. І., Скиба Г. В. – Хмельницький: Хмельницький державний університет, 2006. – 420 с.
23. Статут ПАТ «Ніжинський жиркомбінат» - 2019 р.
24. Томчук О.Ф. Аналітичне забезпечення управління діловою активністю підприємства / О.Ф. Томчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – Вип. 10. – С. 991–995. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/205.pdf>
25. Вердуч О. О. Теоретичні аспекти відтворення основних засобів [Електронний ресурс] / О. О. Вердуч, Л. І. Іщук // Луцький національний технічний університет – Режим доступу до ресурсу: https://knutd.edu.ua/publications/conference/20.03.2015/Verdukh_Ischuk_3.pdf.
26. Болаев К.К., Манджиева Д.В., Хулхачиева Г.Д. Анализ современного состояния инвестиционной деятельности региона. // Вестник НГИЭИ. 2016. № 9 (64). С. 73-84.
27. TopFinances. Популярно о финансах. [Электронный ресурс]. URL: <http://www.finabalance.ru/tofcs-464-1.html>. (Дата звернення: 25.05.2020).
28. Бондар, М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. – К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.
29. Яркіна, Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – К. : Ліра-К, 2015. – 498 с.
30. Михалюк, Н. І. Планування діяльності підприємств : навч. посіб. / Н. І. Михалюк. – К. : Ліра-К, 2015. – 620 с.
31. Грибик. І. І. Економіка та управління підприємством: теорія і практика : навч. посіб. / І. І. Грибик. – К. : Ліра-К, 2014. – 428 с.
32. Портна, О. В. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / О. В. Портна, Н. М. Єршова. – К. : Патерик, 2015. – 312 с.

33. Іванілов, О.С. Економіка підприємства: Підручник. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2011. – 728 с.
34. Ковальчук, І. В. Економіка підприємства : Навч. пос. / Інна Володимирівна Ковальчук. – К. : Знання, 2008. – 679 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
35. Шарко, М. В. Економіка підприємства : навч. посіб. / М. В. Шарко, Н. В. Мешкова-Кравченко, О. М. Радкевич. – Херсон : Олді-плюс, 2014. – 436 с.
36. Яременко Л. М. Теоретичні підходи до сутності та класифікації основних засобів / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету. — 2015. — Вип. 27 (1). — С. 144—148.
37. Оспіщев В. І. Сучасний підхід до класифікації основних засобів на підприємствах роздрібно́ї торгівлі / В. І. Оспіщев, Є. Є. Єремія // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — 2010. — Вип. 1. — С. 146—152.
38. Кафка С. М. Основні засоби: класифікація для цілей обліку / С. М. Кафка // Вісник ЖДТУ. — 2013. — Вип. 1 (63). — С. 87—92.
39. Югас Е. Економічна сутність та класифікація основних засобів підприємства / Е. Югас // Економічний аналіз. — 2011. — Вип. 9. — Ч. 1.
40. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній ; за ред. проф. А. Г. Загороднього. — 3-тє вид., перероб. і доповн. — Київ : Знання, 2008. — 487 с.
41. Малів З.О., Луцький І.М. Економіка підприємства : Навч. посіб , - 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006 – 580 с.
42. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор -Видавництво, 2016. – 378 с.
43. Гой І.В., Смелянська Т.П. Основи підприємницької діяльності / Навчально-методичний посібник. – Хмельницький, 2012. – 245 с.
44. Добровський В. М. Звітність підприємств : навч. посіб. для самостійного вивчення дисциплін / В. М. Добровський. – К. : КНЕУ, 2009. – 195 с.

45. Донець Л.І., Романенко Н.Г. Основи підприємництва /Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2011. – 320 с.
46. Економіка підприємства : навч. посіб. / за ред. А. В. Шегди. – К. : Знання-Прес, 2011. – 651 с.
47. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства /М. Я. Коробов. – К. : Знання, 2010. – 276 с.
48. Примак Т. О. Економіка підприємства : навч. посіб. /Т.О.Примак. – К. : Вікар, 2011. – 580 с.
49. Савицька Г. В. Аналіз господарської діяльності підприємства /Г.В.Савицька. – 2-е вид. – Мінск : Екоперспектива, 2011. – 256 с.
50. Фінанси підприємств : підручник / А. М. Поддєрьогін, М.Д.Білик, Л.Д.Буряк та ін. : кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2012. – 546 с.
51. Цигилик І.І., Криховецька З.М., Паневник Т.М. Основи підприємництва. Друге видання, перероблене та доповнене. / Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 224 с.
52. Біла О. Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств /О.Г. Біла // Фінанси України. – 2007. – № 4. – С. 112–118.
53. Дайновський Ю. А. Ефективні рішення в мікроекономіці : 505 прийомів бізнесу / Ю. А. Дайновський. – Л. : Ініціатива, 2010. – 160 с.
54. Економіка виробничого підприємства : навч. посіб. / за ред. Й.М.Петровича. – К. : Знання, 2010. – 490 с.
55. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2009. – №1. – С. 111–117
56. Шило В. П. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. / В. П. Шило, С. Б. Ільїна, С.С.Боровська, В.В.Барабанові. – К. : ВД „Професіонал”, 2012. – 288 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	69	60
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	100	100
накопичена амортизація	1002	31	40
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1156	1164
Основні засоби	1010	179101	172934
первісна вартість	1011	231825	236654
знос	1012	52724	63720
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	180326	174158
II. Оборотні активи Запаси	1100	6963	47760
Виробничі запаси	1101	5989	13419
Незавершене виробництво	1102	128	170
Готова продукція	1103	756	2988
Товари	1104	90	31183
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13226	27632
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7320	10967
з бюджетом	1135	7904	1419
у тому числі з податку на прибуток	1136	468	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3620	5517
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	1111	14354
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	1110	14353
Витрати майбутніх періодів	1170	1	6
Інші оборотні активи	1190	5920	11896
Усього за розділом II	1195	46065	119551
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	396
Баланс	1300	226391	294105

Продовження додатку А

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-61733	-98498
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	-59583	-96348
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Довгострокові кредити банків	1510	131699	122999
Інші довгострокові зобов'язання	1515	96619	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	230588	125269
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	105	--
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	185032
товари, роботи, послуги	1615	33273	30764
розрахунками з бюджетом	1620	449	496
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	353	375
розрахунками з оплати праці	1630	1535	1388
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	917	38183
Поточні забезпечення	1660	--	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	18754	8946
Усього за розділом III	1695	55386	265184
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	226391	294105

Додаток Б.1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019-2018 роки

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	287682	236131
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(268380)	(246220)
Валовий: прибуток	2090	19302	--
збиток	2095	(--)	(10089)
Інші операційні доходи	2120	2781	20427
Адміністративні витрати	2130	(10050)	(7631)
Витрати на збут	2150	(10634)	(13919)
Інші операційні витрати	2180	(10001)	(24688)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(8602)	(35900)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	--	--
Фінансові витрати	2250	(27950)	(23954)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(213)	(43)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(36765)	(59897)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(36765)	(59897)

Додаток Б.2

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	48559	186705
Витрати на оплату праці	2505	28380	21894
Відрахування на соціальні заходи	2510	6312	4671
Амортизація	2515	11217	7583
Інші операційні витрати	2520	30551	33659
Разом	2550	125019	254512

Додаток В
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на
"31" грудня 2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
Нематеріальні I. Необоротні активи активи	1000	34	69
первісна вартість	1001	59	100
накопичена амортизація	1002	25	31
Незавершені капітальні інвестиції	1005	51599	1156
Основні засоби	1010	66987	179101
первісна вартість	1011	112602	231825
знос	1012	45615	52724
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	118620	180326
Запаси II. Оборотні активи	1100	29639	6963
Виробничі запаси	1101	18379	5989
Незавершене виробництво	1102	74	128
Готова продукція	1103	11097	756
Товари	1104	89	90
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20809	13226
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	17902	7320
з бюджетом	1135	28324	7904
у тому числі з податку на прибуток	1136	468	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4437	3620
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	669	1111
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	668	1110
Витрати майбутніх періодів	1170	134	1
Інші оборотні активи	1190	7655	5920
Усього за розділом II	1195	109569	46065
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	228189	226391

Продовження додатку В

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	--
Резервний капітал	1415	--	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1240	-61733
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	910	-59583
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Довгострокові кредити банків	1510	88940	131699
Інші довгострокові зобов'язання	1515	80538	96619
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	171748	230588
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	4790	105
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	14682	33273
розрахунками з бюджетом	1620	348	449
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	291	353
розрахунками з оплати праці	1630	1141	1535
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	424	917
Поточні забезпечення	1660	1383	--
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	32472	18754
Усього за розділом III	1695	55531	55386
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	228189	226391

Додаток Г
Баланс (Звіт про фінансовий стан) на
"31" грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	40	34
первісна вартість	1001	59	59
накопичена амортизація	1002	19	25
Незавершені капітальні інвестиції	1005	19326	51599
Основні засоби:	1010	42455	66987
первісна вартість	1011	85175	112602
знос	1012	42720	45615
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	61821	118620
Запаси	1100	15587	29639
Виробничі запаси	1101	3020	18379
Незавершене виробництво	1102	28	74
Готова продукція	1103	12175	11097
Товари	1104	364	89
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12041	20809

Продовження додатку Г

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	5103	17902
з бюджетом	1135	11225	28324
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	468
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	948	4437
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1	669
Готівка	1166	1	1
Рахунки в банках	1167	0	668
Витрати майбутніх періодів	1170	81	134
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	2923	7655
Усього за розділом II	1195	47909	109569
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	109730	228189
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2150	2150
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-6735	-1240
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	-4585	910
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	2270	2270
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	88940

Продовження додатку Г

Інші довгострокові зобов'язання	1515	79118	80538
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	81388	171748
Короткострокові кредити банків	1600	200	4790
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	18334	14682
за розрахунками з бюджетом	1620	2124	348
за у тому числі з податку на прибуток	1621	1972	0
за розрахунками зі страхування	1625	144	291
за розрахунками з оплати праці	1630	620	11441
за одержаними авансами	1635	1442	424
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	895	1383
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	9168	32472
Усього за розділом III	1695	32927	55531
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	109730	228189

Додаток Д.1
Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	423451	389246
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(386588)	(364564)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	36863	24682
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	68182	18541
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(7249)	(4941)
Витрати на збут	2150	(16297)	(11567)
Інші операційні витрати	2180	(67902)	(22437)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	(0)	(0)
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	13597	4278
збиток	2195	(0)	(5151)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	143
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(5912)	(613)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)

Продовження додатку Д.1

Інші витрати	2270	(1)	(350)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	7684	3315
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2189	-3054
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5495	261
збиток	2355	(0)	(0)

Додаток Д.2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Матеріальні затрати	2500	272172	277469
Витрати на оплату праці	2505	17063	10835
Відрахування на соціальні заходи	2510	3439	2237
Амортизація	2515	3115	2174
Інші операційні витрати	2520	40294	31774
Разом	2550	336083	324489